

VŠB – Technická univerzita Ostrava
Fakulta elektrotechniky a informatiky
Katedra informatiky

Analýza přechodů pro chodce pomocí obrazů

Crosswalk Analysis Using Images

**Tuto stránku nahradíte v tištěné verzi práce oficiálním zadáním Vaší
diplomové či bakalářské práce.**

Prehlasujem, že som túto semestrálnu prácu vypracoval samostatne. Uviedol som všetky literárne
pramene a publikácie, z ktorých som čerpal.

V Ostrave 1. apríla 2020

.....

Veľmi rád by som poďakoval vedúcemu diplomovej práce **Ing. Radovanovi Fusekovi, Ph.D** za odbornú pomoc, poskytnutie dát potrebných pre vytvorenie detektoru a konzultácie pri vytváraní tejto práce

Abstrakt

Cieľom tejto diplomovej práce je zistenie možností spracovania obrazu za účelom detekcie prechodov pre chodcov a porovnanie možných riešení. Táto diplomová práca je zameraná na spracovanie prechodov pre chodcov z pohľadu samoriaditeľných vozidiel. Pre vytvorenie funkčného detektoru je vhodné experimentálne otestovať viaceré prístupy k spracovaniu obrazu. Hlavnými rozdielmi v navrhovaných detektoroch sú v predspracovaní dát. V prístupe s tréновaním je potrebné využiť dáta, ktoré však najkôr musia byť extrahované z dostupných materiálov. V súvislosti so spracovaním prechodu pre chodcov pomocou obrazov je v tejto diplomovej práci vykonané porovnanie existujúcich riešení, zistenie možností spracovania obrazu a navrhnutie spolu s implementáciou detektoru za pomoci zistených knižníc. Hlavnými časťami pre vytvorenie detektoru je extrahovanie dát pre tréновanie, ich predspracovanie a následné použitie vo vytvorení finálneho detektoru. Detektor zameraný na bezpečnosť chodcov je dôležitý v oblasti autonómneho riadenia vozidiel.

Kľúčové slová: OpenCV, Tensorflow, Neurónové siete, Spracovanie obrazu, Predspracovanie dát, Detekcia prechodov pre chodcov, Autonómne vozidlá

Abstract

The aim of this diploma thesis is to find out the possibilities of image processing for the purpose of crosswalk detection in order to detect pedestrian crossings and to compare possible solutions. This diploma thesis is focused on processing pedestrian crossings from the perspective of autonomous vehicles. To create a functional detector, it is advisable to test several approaches to image processing experimentally. The main differences in the proposed detectors are in data preprocessing. In a training approach, it is necessary to use data that must be extracted from available materials. In connection with the processing of pedestrian crossings using images, this thesis compares existing solutions, identifying the possibilities of image processing and design along with the implementation of the detector using the found libraries. The main parts for creating a detector are extracting the data for training, their pre-processing and subsequent use in creating the final detector. A pedestrian safety detector is important in the field of autonomous driving.

Key Words: OpenCV, Tensorflow, Neural networks, Image processing, Data preprocessing, Crosswalk detection, Autonomous vehicles

Obsah

Zoznam obrázkov	7
Zoznam tabuliek	9
Zoznam výpisov zdrojového kódu	10
1 Úvod	11
1.1 Motivácia	12
1.2 Autonómne vozidlá a detekcia prechodov	13
2 Prechody pre chodcov	18
3 Existujúce riešenia	20
3.1 Metódy spracovania obrazu bez trénovania	20
3.2 Metódy spracovania obrazu s trénovaním	23
3.3 Ostatné metódy detekcie prechodov	27
3.4 Súvisiace oblasti	29
3.5 Porovnanie použitia rôznych prístupov	30
4 Vlastné riešenie	32
4.1 Návrh detektoru	32
4.2 Použitie nástrojov pre prípravu datasetu	33
4.3 Tvorba datasetu	36
4.4 Použitie neurónových sietí	40
5 Testovanie	43
5.1 Použitie modelu natrénovaného neurónovou sieťou	43
5.2 Použitie spojenia neurónovej siete a prístupu bez trénovania	49
6 Možnosti zlepšenia	51
7 Záver	53
Literatúra	54

Zoznam obrázkov

1	Bezpečnosť zrakovo postihnutého chodca na prechode pre chodcov	13
2	Multisenzorový návrh podľa [22]	15
3	Znamenie autonómneho vozidla chodcovi [30]	16
4	Graf rýchlosti vozidla vo vzťahu k vzdialenosti od prechodu [29]	17
5	Typy prechodov podľa [4].	18
6	Model prechodu podľa [36].	18
7	Atypické druhy prechodov.	19
8	Vzťah (<i>width</i> , <i>y</i>) jedného obrázku prechodu podľa [11]	21
9	Zobrazenie segmentácie obrazu podľa [11]	21
10	Postup detekcie podľa [17]	23
11	Postup detekcie z OSM [24]	24
12	Spracovanie vstupného obrázku z OSM [24]	24
13	Výstup použitím neurónovej siete s vyznačením reálnych hodnôt [4]	25
14	Označenie regresnej priamky (červená) v prípade bodov nachádzajúcich sa v prechode (zelená) a bodov nachádzajúcich sa na jednej čiare (žltá) [26]	26
15	(a) normálna skupina, (b) skupina označené ako jedno čiara, (c) skupina označená ako prechod pre chodcov [26]	27
16	Výstup z laseru [18]	28
17	Obdĺžnikový priebeh (modrá) a vstupný signál (červená) [18]	28
18	Diagram nutnosti uvedomenia si situácie podľa [33]	29
19	CMHI pre vyznačený pochyb chodcov podľa [33].	30
20	Ťažko identifikovateľné prechody.	31
21	Návrh postupu práce pri vytváraní riešenia tejto diplomovej práce	32
22	Príklad anotácie pomocou služby imglab.in	34
23	Používateľské prostredie Google Colab	36
24	Diagram postupu detekcie pomocou OpenCV	37
25	Ukážka hľadania HSV prahovania - obrázek pred a po aplikácií prahovania	38
26	Ukážka výstupu algoritmu pre vytvorenie datasetu	39
27	Ukážka anotovaných dát v službe Imglab	40
28	Graf posledných piatich epôch tréningu datasetu	42
29	Vertikálne dopravné značky pri prechodoch pre chodcov	42
30	Výsledky testovania z datasetu dataset_f	44
31	Výsledky testovania z datasetu dataset_n	45
32	Nový testovací dataset vytvorený pomocou služieb tretích strán	46
33	Správne vyhodnotené výsledky použitím neurónovej siete	47
34	Nesprávne vyhodnotené výsledky použitím neurónovej siete	47
35	Zle viditeľné alebo neúplné prechody a ich vyhodnotenie natrénovaným modelom	48

36	Správne alebo čiastočne správne vyhodnotené výsledky natrénovaným modelom .	48
37	FN výsledky pomocou natrénovaného modelu	48
38	Rozloženie správnosti testovacích dát pomocou oboch prístupov	49
39	Zobrazenie niektorých výsledkov testovania oboch prístupov	50
40	Zobrazenie dát vyhodnotených modelom natrénovaným pomocou vertikálnych dopravných značiek prechodov	51
41	Zobrazenie dát vyhodnotených modelom natrénovaným pomocou vertikálnych dopravných značiek prechodov 2	52

Zoznam tabuliek

1	Porovnanie extrakcie dát z datasetov	40
2	Päť najlepších výsledkov testovania vlastných datasetov	44
3	Päť najhorších výsledkov testovania vlastných datasetov	44
4	Celkový priemer výsledkov testovacích dát	45
5	Testovanie pomocou algoritmu bez trénovania na datasete zo služieb tretích strán	46

Zoznam výpisov zdrojového kódu

1	Algoritmus pre spájanie segmentov čiar podľa [17]	22
---	---	----

1 Úvod

Detekcia obrazu je v dnešnej dobe veľmi používaným pojmom v rôznych oblastiach priemyslu alebo zdravia. Asi najčastejšie môžeme tento pojem počuť v spojení s autonómnymi vozidlami v oblasti automobilového priemyslu čo je aj hlavnou oblasťou použitia v súvislosti s touto diplomovou prácou. Autonómne alebo čiastočne autonómne vozidlá sa začínajú používať v mnohých krajinách sveta a pomaly si získavajú svoje miesto aj na našich cestách. S veľkým pokrokom však prichádza aj veľká zodpovednosť v oblasti bezpečnosti cestnej premávky, riešenia krízových situácií a minimalizácií rizík spojených s chybným vyhodnotením situácie. Počas jazdy sú v takmer reálnom čase vyhodnocované mnohé faktory. V obrazoch z rozličných kamier sú detekované rôzne objekty ako sú napr. ľudia, čiary na ceste, rôzne prekážky alebo napr. horizontálne značky na vozovke akou je aj prechod pre chodcov. Jeho rozpoznanie má v kombinácii s detekciou chodcov viesť k včasnému prispôbeniu rýchlosti vozidla, prípadne jeho úplnému zastaveniu. V spojení s detekciou chodcov je taktiež dôležité aby chodci, ktorí chcú bezpečne prejsť cez prechod mali istotu, že autonómne vozidlo ich zaregistrovalo a umožní im bezpečný prechod cez cestu.

Týmto sa dostávame k ďalšiemu využitiu implementácie detektoru ktorým je vyhodnocovanie obrazov zo strany chodcov. Táto téma môže mať veľký prínos najmä v oblasti zdravotníctva u zrakovo postihnutých ľudí. Vo veľkých mestách bývajú prechody cez veľké križovatky dobre prispôbené pre ľudí so zrakovým postihnutím formou zvukovej signalizácie. Menšie prechody na okrajoch menších miest alebo na odľahlých cestách, ktoré nie sú vybavené elektronickým semaforom a signalizáciou pre chodcov však môžu pre týchto ľudí predstavovať značné riziko. Aplikácia ktorá spracováva a vyhodnocuje signály z kamery môže výrazne zjednodušiť život najmä ľuďom, ktorých zraková porucha postihla počas ich života a musia sa tak prispôbiť novým nástrahám. V týchto situáciách by mohlo využitie moderných technológií značne prispieť k zníženiu rizika zdravotnej ujmy slabo vidiaceho alebo úplne nevidiaceho človeka a poskytnúť väčšiu istotu pri vykonávaní bežných činností ako je napr. chôdza po cestných komunikáciach.

V tejto diplomovej práci bude primárne spracovaný detektor určený pre samoriaditeľné vozidlá, avšak prístup akým je obraz vyhodnocovaný je veľmi podobný aj pre použitie zo strany chodcov. Pre spracovanie detektoru pre zrakovo postihnutých chodcov by sa javila ako vhodná možnosť použitie mobilného telefónu, prípadne tzv. smart doplnkov akými sú napr. okuliare. Pre pracovanie tejto diplomovej práce je však použitý počítač, ktorý disponuje oveľa väčším výpočtovým výkonom ako má mobilný telefón. Implementácia pre mobilné zariadenia by preto musela byť prispôbená tak, aby dokázala efektívne využívať jeho zdroje.

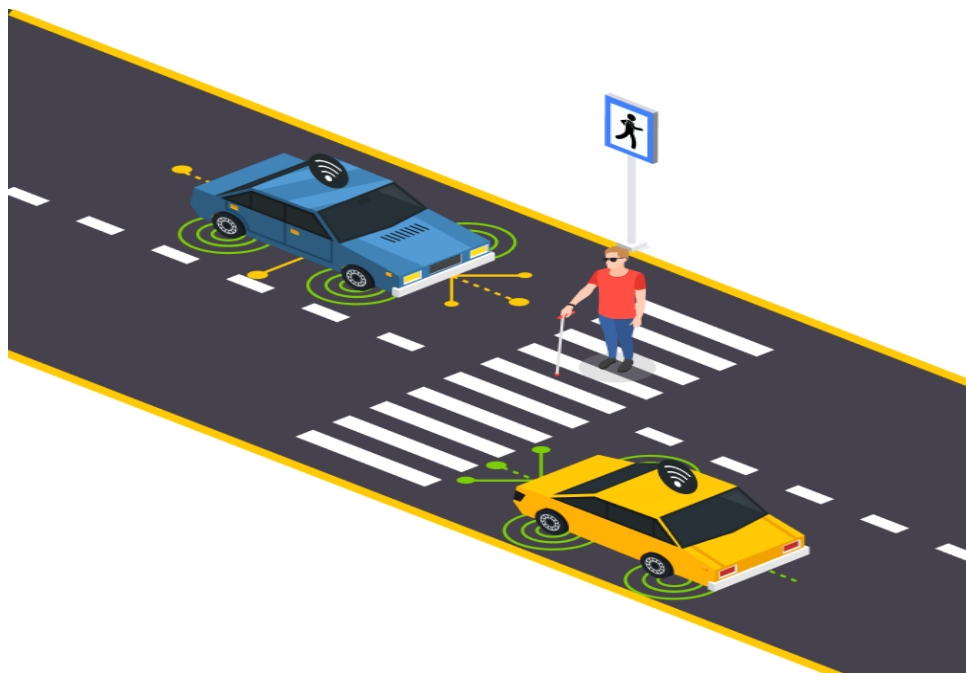
1.1 Motivácia

Hlavnú motiváciu pre skúmanie možností detekcie prechodu pre chodcov môžeme hľadať v dvoch kľúčových oblastiach z čoho jedná z týchto oblastí je aj predmetom tejto diplomovej práce. Táto diplomová práca je zameraná výhradne na detekciu prechodov pre chodcov z pohľadu oblasti automobilového priemyslu a keďže v tejto oblasti hrá dôležitú úlohu z hľadiska bezpečnosti, je potrebné túto problematiku preskúmať samostatne. Podľa [38] sú križovatky, prechody a miesta, v ktorých sa cesty rozdeľujú veľmi bežnou, no pre oblasť samoriaditeľných áut aj značne dôležitou súčasťou cestných komunikácií. Túto informáciu podporuje aj fakt, že miera výskytu dopravných nehôd je v týchto oblastiach veľmi vysoká. Podľa [31] každoročne zomrie pri dopravných nehodách viac ako 1.2 milióna ľudí. Tieto nehody sú z 96% spôsobené ľudským faktorom (ako napr. nepozornosť vodiča). Mení sa taktiež preťaženie našich miest, keďže viac ako 20% zeme je zvyčajne určené pre parkovanie. V posledných rokoch sa taktiež urobil obrovský pokrok v oblasti autonómnych vozidiel v dôsledku veľkých prielomov v umelej inteligencii a v hardvéri. Pri autonómnej jazde vozidla môže deliť správne vyhodnotenie rizikovej situácie medzi životom a smrťou. Korektnosť vyhodnotenia situácie však stojí na mnohých faktoroch a výsledkoch no rozpoznanie prechodu pre chodcov a následne aj chodcov samotných je dôležitým ukazovateľom pre správne vyhodnotenie situácie. Využitie v oblasti automobilového priemyslu však neostáva iba v oblasti samoriaditeľných áut. Spracovanie obrazov počas jazdy je dôležité aj v asistenčných systémoch vozidla určených pre včasné upozornenie vodiča o možných rizikách nachádzajúcich sa na vozovke alebo mimo nej, prípadne na čiastočné alebo úplné obmedzenie jazdy zo strany asistenčného systému v prípade vyhodnotenie krízovej situácie. Takéto systémy môžu v značnej miere prispieť k bezpečnosti všetkých účastníkov cestnej premávky a znížiť riziká spojené s prítomnosťou ľudského faktoru.

Nie menej zaujímavou a taktiež veľmi dôležitou oblasťou záujmu by bolo využitie projektu pre zrakovo postihnutých ľudí, kde by bolo potrebné sa pozeráť na ich problémy z viacerých rozličných aspektov. Podľa [9] rozlišujeme niekoľko rozličných techník, ktoré sa používajú pre zaistenie bezpečnosti nevidiacich ľudí:

- slepecká palica
- detekovateľné varovné materiály
- varovné zvukové signály
- rečové značky
- aplikácia skúmajúca GPS pozíciu

Na obrázku 1 je možné vidieť ako by mohla vyzeráť pomoc zrakovo postihnutým v praxi. Nakoľko držanie smartfónu v rukách zrakovo postihnutého nemusí byť príliš bezpečné a efektívne, mohlo by byť podobné zariadenie implementované v rámci slepeckej palice, prípadne sa naskytuje využitie inteligentných okuliarov.

Obr. 1: Bezpečnosť zrakovo postihnutého chodca na prechode pre chodcov

Práve využitie inteligentných okuliarov je popísané v článku [13] kde sa označuje ako potenciálna možnosť využitia v oblasti detekcie prostredia pre ľudí trpiacimi rôznymi poruchami. Väčšina zrakovo postihnutých chodcov má podľa [11] problém prekonať križovatky využitím bežných orientačných a pohybových schopností. Môže byť pre nich veľkým problémom určiť správny smer prechodu a zosynchronizovať tak svoju chôdzu práve so smerom prechodu a zamedziť tak riziku vyjdenia chodca mimo vyznačeného prechodu. Práve s týmto by mohlo výrazne pomôcť rýchle spracovanie obrazu pomocou dostupných technológií, akými sú napr. smartfóny alebo energeticky nenáročné jedno alebo viac účelové zariadenia vybavené kamerami. Pre lepšie pochopenie problematiky detekcie prechodu pre chodcov či už z pohľadu zrakovo postihnutých ľudí alebo z oblasti automobilového priemyslu je potrebné zistiť, aké sú dostupné existujúce riešenia, aké sú spôsoby analýzy a detekcie obrazu a aké možnosti sa nám ponúkajú v rôznych metódach detekcie prechodov.

1.2 Autonómne vozidlá a detekcia prechodov

S vývojom nových technológií a so stúpajúcou popularitou autonómnych vozidiel je nutné začať myslieť na integráciu autonómneho systému do bežnej premávky [27]. HS Automotive Inc. predpokladá že predajnosť autonómnych vozidiel globálne vzrastie až na hodnotu 21 miliónov do roku 2035. Zároveň sa podľa [29] trh s autonómnymi vozidlami dosiahne do roku 2035 na hodnotu 77 miliárd USD. Takmer všetci výrobcovia áut investujú nemalé finančné prostriedky na výskum autonómnych vozidiel. Taktiež sa podľa [5] predpokladá, že autonómne vozidlá by mohli eliminovať 90% dopravných nehôd v Spojených Štátoch Amerických a zachrániť až 190

miliárd USD na poplatkoch spojených s poškodením majetku a zdravia a zachrániť tisíce životov. V cestnej premávke vznikajú interakcie medzi vodičmi, chodcami a cyklistami a bežne zaužívané pravidlá a znamenia je potrebné previesť aj do oblasti autonómnych vozidiel. Podľa [30] sa však chovanie chodcov alebo iných účastníkov cestnej premávky mení vzhľadom k demografii chodcov, dynamike premávky, prostrediu a pod. Interakcia medzi účastníkmi cestnej premávky hrá dôležitú rolu v jej fungovaní a v jej plynulosti. Ak sa napr. v rušných hodinách na križovatke z vedľajšej cesty nachádza veľké množstvo áut, ktoré majú problém sa zaradiť, častokrát sa stane, že sa nájde ohladuplný vodič a dá znamenie vodičovi čakajúcemu na vedľajšej ceste prebliknutím svetiel alebo jednoduchým gestom. Týmto dáva druhému vodičovi najavo, že o ňom vie a že mu umožní bezpečné zaradenie do premávky. Podobné situácie môžu nastať aj pri detekcii prechodu a chodcov nachádzajúcich sa blízko neho. Autonómne vozidlo musí spĺňať základné kritéria pre zachovanie bezpečnosti ale aj plynulosti cestnej premávky.

Podľa [10] môžeme autonómne vozidlá klasifikovať do šiestich rôznych levelov:

- Level 0 - Bez automatizácie: vodič má plnú kontrolu nad vozidlom a reaguje na automatizované systémy vo vozidle
- Level 1 - Asistencia vodičovi: automatizovaný systém aj vodič zdieľajú zodpovednosť pri riadení. Od vodiča sa očakáva prevzatie plnej kontroly nad vozidlom v akomkoľvek momente
- Level 2 - Čiastočná automatizácia: automatizovaný systém prevezme plnú kontrolu nad kontrolou vozidla. Vodič však musí počas celej jazdy monitorovať stav a byť pripravený prevziať kontrolu nad vozidlom
- Level 3 - Podmienená automatizácia: Vodič sa môže vzdať niektorých činností počas jazdy a systém informuje vodiča o prevzatí kontroly nad týmito činnosťami v obmedzenom čase
- Level 4 - Vysoká automatizácia: vozidlo vykonáva všetky činnosti samostatne a vodičova pozornosť nie je vyžadovaná. Ľudská asistencia je umožnená len za špecifických podmienok
- Level 5 - Plná automatizácia: Autonómny systém je identický s ľudským vodičom v akomkoľvek vodičskom úkone. Počas jazdy nie je vyžadovaná žiadna asistencia vodiča.

V tejto diplomovej práci teda pojem autonómne vozidlo spadá pod kategóriu 4 až 5 zoznamu 1.2.

Dnešné autonómne vozidlá používajú tzv. Vision-Based Driver Assistance Systems (skrátene VB-DAS) ktoré patria do asistenčných systémov vozidla. Podľa [22] VB-DAS kombinujú signály z viacerých kamier a senzorov. Na obrázku 2 môžeme vidieť návrh multisenzorového snímania vozidla.

Obr. 2: Multisenzorový návrh podľa [22]

Predstavme si situáciu, kedy sa vozidlo pohybuje mimo obce na úseku, kde sa nachádza prechod a rýchlosť premávky je obmedzená na 70 km/h. Pred prechodom sa nachádza vegetácia, ktorá zabráňuje včas identifikovať možných chodcov, ktorí budú chcieť prechod použiť. Kvôli pomerne vysokej maximálnej povolenej rýchlosti by mohlo mať náhle zastavenie autonómneho vozidla po identifikácii ľudí nachádzajúcich sa blízko prechodu katastrofálne následky. Chodci nachádzajúci sa v blízkosti prechodu by boli systémom zaregistrovaní avšak pri podobných úsekoch mimo obce kde je navyše rýchlosť obmedzená z pôvodných 90 km/h častokrát vodiči nedodržiavajú bezpečný odstup a reakčná doba pri tak prudkom zastavení nemusí byť dostatočne rýchla. Je preto dôležité, aby systém na detekciu prechodov spolupracoval s inými systémami a ich dáta boli spracované súbežne. V našom prípade by mala byť braná v úvahu napr. aktuálna rýchlosť vozidla, informácie o jazde za vozidlom a o ostatných vozidlách a v neposlednom rade informácie o tom, či sa v blízkosti prechodu nachádzajú ľudia, ktorí sa ho chystajú použiť.

Plynulosť a interakciu účastníkov cestnej premávky je možné demonštrovať na jednoduchšej situácii, do ktorej sa už určite dostal každý z nás. V mestách sa nachádza mnoho prechodov a rýchlosť akou sa môže auto pohybovať sa častokrát nedostane ani na maximálne povolené limity. Vodič bežného vozidla zväčša pred prechodom zastaví a už behom zastavovacieho manévra dá chodcom čakajúcim pred prechodom znamenie jednoduchým gestom alebo prebliknutím svetiel. Chodec má teda istotu že vodič o ňom vie a môže bezpečne použiť prechod. Aby bola zachovaná plynulosť a naučené nepísané pravidlá, systém autonómneho vozidla by mal vedieť vytvoriť interakciu s chodcami podobne, ako by to urobil reálny šofér. Takéto situácie sú pre ľudí normálne a podvedome ich vnímajú ako bežnú súčasť cestnej premávky avšak algoritmom, ktoré riadia chovanie vozidla je nutné tieto návyky implementovať. V štúdií [30] je rovnako popísaný aj experiment zameraný na správanie chodcov.

V experimente vykazoval šofér rôzne stavy pozornosti a zistovala sa tak reakcia chodcov ktorí chceli použiť prechod. Pokiaľ šofér venoval pozornosť riadeniu, všetci chodci sa rozhodli prejsť cez prechod. V prípade, kedy sa šofér venoval svojmu smartfónu 20% chodcov neprešlo cez prechod a prípade, kedy vodič čítal noviny alebo sa v aute vôbec nenachádzal, až 60% chodcov prechod nepoužilo. V tomto experimente sa teda ukázalo, že pri očnom kontakte cítia chodci najväčší pocit bezpečia a naopak, v prípade že sa v autonómnom vozidle vodič nenachádza, je potreba ich dôveru zabezpečiť napr. spôsobom zobrazeným na obrázku 3.

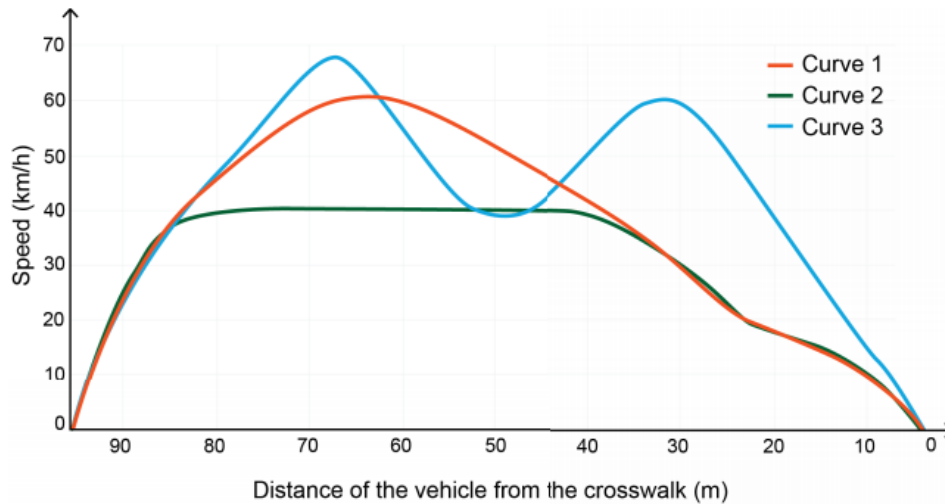

Obr. 3: Znamenie autonómneho vozidla chodcovi [30]

Iný experiment ktorý bol predstavený v [29] ukazuje využitie dnes veľmi populárnej virtuálnej reality pre vykonanie testov. Prieskum ukazuje že interakcia medzi chodcami a vodičmi, podobne ako bolo poznamenané v štúdií [30], vážne závisí na očnom kontakte. Iné signály, akými sú napríklad postoj a pohyb tela pomáhajú vodičovi pochopiť zámery chodca [32]. V štúdií [29] bola prihliadnuc na problémovú interakciu medzi vodičom a chodcom sformovaná nasledujúca otázka:

Ako dokáže neprítomnosť ľudského vodiča vo vozidle ovplyvniť interpretáciu chovania vozidla za rôznej viditeľnosti z pohľadu chodcov?

Práve tento problém je možné študovať použitím virtuálnej reality. Virtuálna realita je definovaná ako počítačovo generované prostredie kde používateľ môže zažiť prítomnosť virtuálneho sveta bez nutnosti byť tam reálne prítomný.

Obr. 4: Graf rýchlosti vozidla vo vzťahu k vzdialenosti od prechodu [29]

Výhodou testu pomocou virtuálnej reality je bezpečnosť chodcov a počítačová kontrola nad virtuálnymi vozidlami. Taktiež je výhodou, že v teste pomocou virtuálnej reality nie je nutné mať v aute vodiča, zatiaľ čo pri teste v ostrej premávke by táto možnosť nebola reálna z dôvodu legislatívy ktorá v čase písania článku stále neumožňovala jazdu plne autonómneho vozidla po oficiálnych cestných komunikáciach.

V tomto experimente bolo zúčastnených 15 ľudí (10 mužov a 5 žien). 12 účastníkov bolo zo Švédska a 3 boli z Ázie. Experiment bol vykonaný s každým účastníkom samostatne. Odohrával sa v miestnosti 5x5m kde boli pomocou špeciálneho setu simulované tri rôzne prostredia (viď. obr. 4) za dvoch rozličných podmienok. Výsledkom je teda 6 nezávislých testov. Na obrázku 4 môžeme vidieť rýchlosť vozidla v troch rôznych prostrediach vzhľadom k vzdialenosti vozidla od prechodu. Počas experimentu sa s chodcami komunikovalo a boli zaznamenávané ich nálady a pocity bezpečnosti. Zúčastneným nebolo zverené že sa jedná o autonómne vozidlo aby výsledky neboli skreslené alebo ovplyvnené.

Z výsledkov testu vyplýva že zúčastnení najhoršie reagovali na kolísavú rýchlosť v prípade 3. krivky obrázku 4. Veľkú rolu hralo aj počasie a dokonca aj národnosť. Na otázku, či si myslia že vozidlo bolo autonómne odpovedali v prípade 3. krivky negatívne. Oddôvodnené to bolo názorom, že autonómne vozidlo by nikdy takým spôsobom nejazdilo. Z tohoto výskumu nám teda vyplýva okrem iného aj fakt, že ľudia môžu autonómnym vozidlám dôverovať a je iba na nás, ako ich dokážeme prispôbiť v oblasti komunikácie s chodcami.

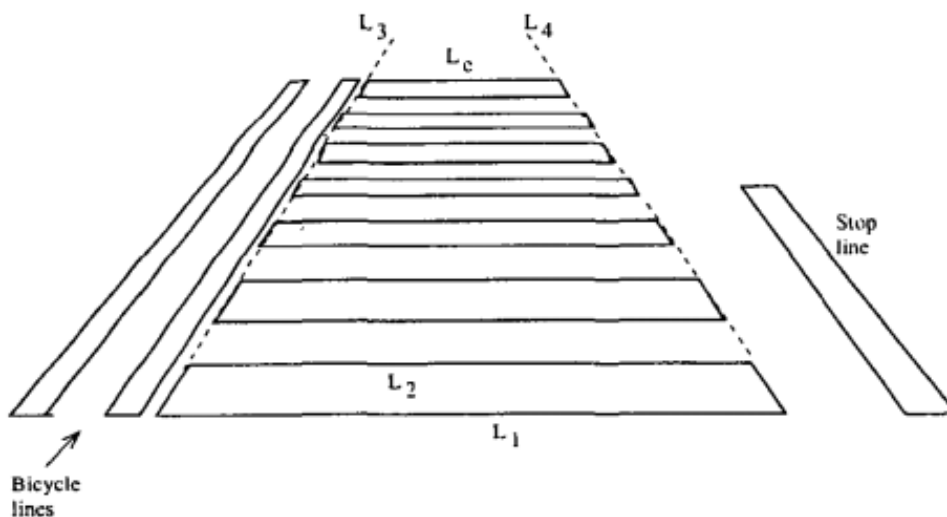
2 Prechody pre chodcov

Vychádzajúc z [4] existuje viacero druhov prechodov, z čoho dva sú štandardne využívané. Pre porovnanie druhov prechodov viď obrázok 5 na ktorom je zobrazený štandardný typ prechodu, prechod typu zebra a hybridný prechod spájajúci dva predošlé typy. Táto diplomová práca je zameraná na prechody typu zebra a v krajinách Česká a Slovenská republika sú spolu s hybridnými prechodmi najviac zastúpené práve tieto druhy prechodov. V tejto diplomovej práci teda pod pojmom štandardné typy prechodov rozumieme prechody typu zebra.

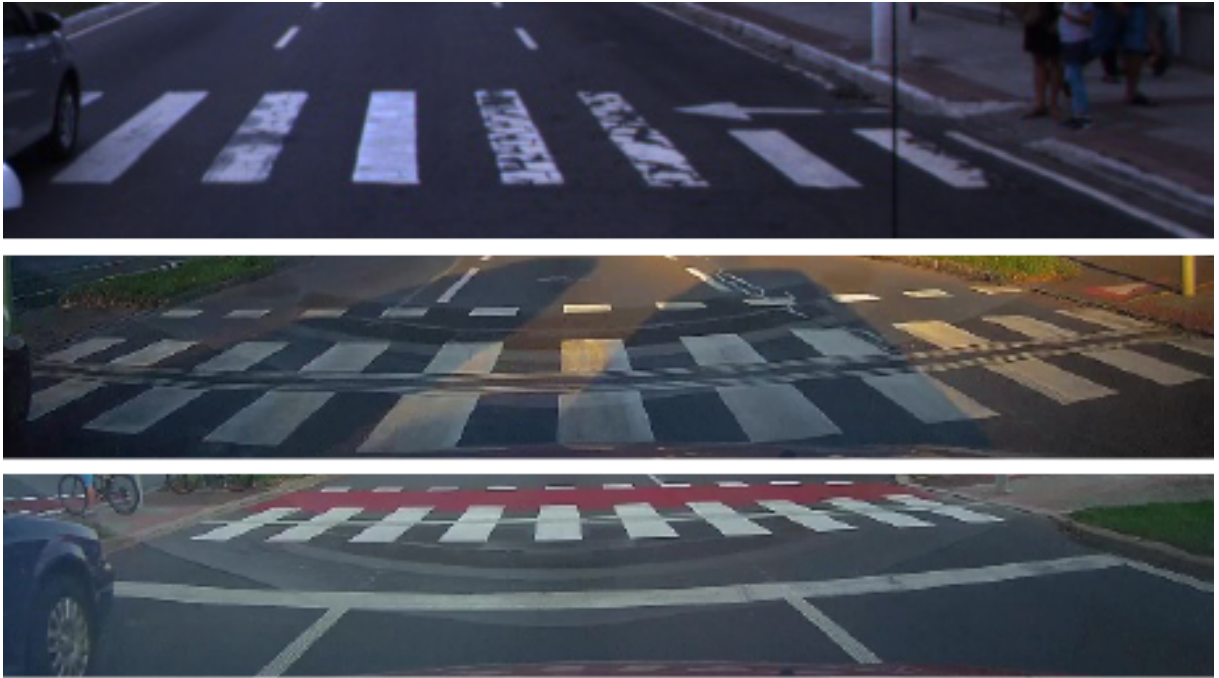
Obr. 5: Typy prechodov podľa [4].

Práve štandardné prechody majú mnoho vlastností, ktoré nám môžu pomôcť s ich identifikáciou. Jedným z príznakov sú v prípade postačujúcej kvality obrázku a nízkej amortizácií prechodu dobre detekovateľné hrany. Problémy s amortizáciou však veľmi sťažujú a znepríjemňujú detekciu pomocou bežných prístupov, ako bolo popísané v predošlých kapitolách. Ďalšou vlastnosťou prechodov je fakt, že pruhy prechodu sú typicky oddelené rovnakou vzdialenosťou vozovky. Línie prechodu sú v reálnom svete rovnobežné a rohy prechodov by mali tvoriť rovnú líniu, avšak pri spracovaní obrazu je potrebné počítat s nežiadúcimi deformáciami.

Obr. 6: Model prechodu podľa [36].

Pre jasný popis prechodu pre chodcov detekovaného v tejto diplomovej práci použijeme obrázok popísaný autormi v práci [36]. Model prechodu je definovaný ako periodicky sa opakujúce biele (zriedkavo žlté) čiary ilustrované v obrázku 6. L_1 určuje prvý pruh prechodu ktorý je najbližšie pozorovateľovi (v tomto prípade by šlo pravdepodobne o chodca), L_e je posledným pruhom prechodu. L_3 a L_4 sú bočnými hranicami línie prechodu. Zriedakedy sú v prechode vyznačené aj na prechod kolmé pruhy pre cyklistov alebo zastavovacie pruhy pre vozidlá.

Obr. 7: Atypické druhy prechodov.

Existujú však aj prechody, ktoré sa vymykajú bežnému popisu prechodu. Na obrázku 7 je možné vidieť niekoľko atypických prechodov použitých pri spracovaní datasetu tejto diplomovej práce.

3 Existujúce riešenia

Téma detekcie prechodu pre chodcov má najväčšie zastúpenie práve v dvoch spomínaných odvetviach. Pre získanie lepšieho prehľadu nad touto problematikou je potrebné odkazovať sa na dostupné práce na témy detekcie prechodu pre chodcov. Niekoľko organizácií alebo jedincov sa podobnou problematikou zaoberalo a výsledky sú zdokumentované v prislúchajúcich citáciach ďalších kapitol. V dostupných riešeniach bude možné vidieť rôzne prístupy k spracovaniu obrazov z viacerých rôznych pohľadov. Okrem už popísaných princípov v kategórii 1.1 pri ktorých sú využívané dáta z pohľadu chodcov, je možné vidieť aj spracovanie leteckých záberov z verejne prístupnej služby OpenStreetMap a využitie ako prístupov bez trénovania, tak prístupov s trénovaním. V ďalších podsekciiach je popísané oboznámenie sa s problematikou detekcie prechodov a s možnými spôsobmi spracovania obrazu. Ďalej sú popísané aj postupy použité v zdrojových kódach dostupných na verejných repozitároch a zároveň je analyzovaná použiteľnosť jednotlivých úkonov v navrhovanej aplikácii.

3.1 Metódy spracovania obrazu bez trénovania

Metódy zaoberajúce sa detekciou prechodov boli popísané v niekoľkých projektoch, ktorých prislúchajúce sprievodné texty sú bližšie popísané nižšie. Tieto metódy sa väčšinou vyznačujú vyššou rýchlosťou a nižšími požiadavkami na spracúvajúci hardvér, preto sú pomerne vhodné na spracovanie v takmer reálnom čase.

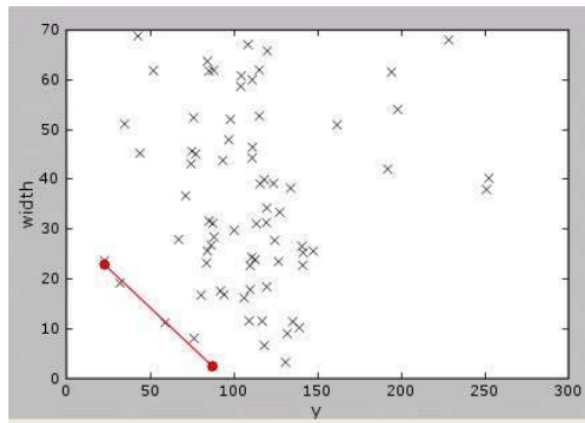
Figure-ground

O detekcii prechodov bolo vydaných niekoľko článkov ako napr. [34] alebo [35], v ktorých sa typicky využíva Houghova transformácia pre extrakciu okrajov prechodu. Podľa [11] sú však podmienky v reálnom svete o niečo komplikovanejšie. Preplnené scenérie s rôznymi tieňmi, saturačné výkyvy a zaoblenie čiar na prechode často krát spôsobujú, že Houghová transformácia je neadekvátne. Preto namiesto spoliehania sa na zhľukovanie globálnych štruktúr, ako to je v prípade Houghovej transformácie autori používajú vo svojom článku lokálne zoskupovanie založené na segmentácii obrazu. Tá bola v minulosti úspešne použitá na detekciu špecifických objektov a oblastí záujmov z pozadia. Štandardné techniky sú použité napr. na nájdenie tlačeného textu, prúžkovaných vzorov, budov alebo vegetácie. Model ktorý využívajú autori je založený na segmentácii obrazu použitím geometrických vzťahov vlastností extrahovaných zo vstupných dát.

Každý element obrázku je klasifikovaný pomocou grafu ako objekt alebo zem. V tomto prístupe sa počíta s tým, že čiary prechodu majú podobné geometrické vlastnosti. Autori využívajú techniku Belief Propagation (BP) ktorá zabezpečí prenesenie informácie každému uzlu grafu. BP sa používa v grafických modeloch pre správne nastavenie marginálnych pravdepodobností napr. v stromových štruktúrach. Pre bližšie pochopenie BP a jej funkčnosti viď. [41]. Po extrakcii

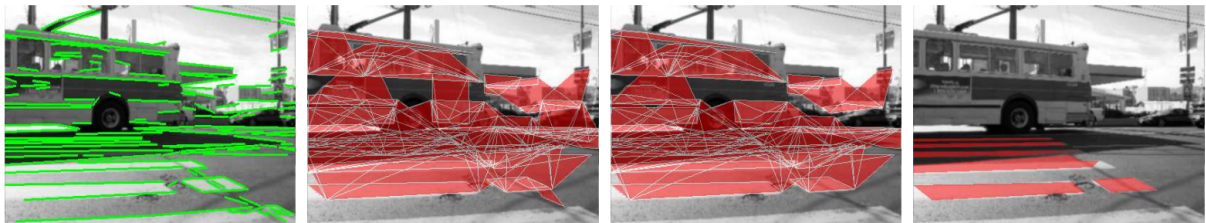
uzlov ktoré predstavujú pruhy prechodu sú použité unárne a binárne operátory pre vyhodnotenie vhodnosti označenia elementu ako objekt.

Pri extrakcii sa uvažuje fakt, že pri pohľade kamery sa šírka čiar prechodu mení so vzdialenosťou od snímajúcej kamery. Predpokladá sa teda že čiary, ktoré sú bližšie k fotografovi sú na obrázku nižšie. Ak predpokladáme empirickú distribúciu všetkých pruhov (a nie iba tých, ktoré ležia na prechode), zisťujeme že existuje vzťah medzi šírkou čiar *width* a vertikálnou súradicou *y*. Na obrázku 8 môžeme vidieť vzťah hodnôt *width*, *y* pruhov extrahovaných z jediného obrázku prechodu pre chodcov. Popísaný postup je taktiež s malými obmenami dostupný aj v [20], kde podobný algoritmus s využitím faktorových grafov úspešne implementovali pre Noki N95.

Obr. 8: Vzťah (*width*, *y*) jedného obrázku prechodu podľa [11]

Na obrázku 9 je možné vidieť postupnú segmentáciu a extrakciu geometricky podobných vlastností ktoré prechody pre chodcov vykazujú. Jednotlivé kroky sú na obrázku 9 zobrazené zľava doprava:

Obr. 9: Zobrazenie segmentácie obrazu podľa [11]

- filtrovanie segmentov rovných čiar
- párovanie segmentov čiar tvoriacich štvruholníky
- uzly v grafickom modeli
- uzly označené ako figure po aplikovaní BP

Popísaný prístup podľa autorov funguje rýchlo (rádovo v jednotkách sekúnd na jeden obrázok) a javí sa ako vhodný pre použitie najmä v oblasti zdravotníctva a už spomínanej pomoci zrakovo postihnutým ľuďom.

Haar-like features

Autori v článku [17] popisujú detekčnú stratégiu určenú pre asistenčné systémy vozidla. Táto metóda by mala zabezpečiť spoľahlivú detekciu s použitím kamery upevnenej na vozidle. Základnou myšlienkou detekcie podľa autorov je použitie adaptívnych Haar-like filtrov, kde priepustnosť filtra je upravovaná podľa vzdialenosti objektu od vozidla. Výsledky sú následne odovzdané klasifikačnému modulu, ktorý vykoná klasifikáciu. Finálna detekcia je následne sledovaná štandardným Kalmanovým filtrom.

Prvým krokom systému detekcie je adaptívne filtrovanie obrázku použitím Haar-like features. Jej cieľom je zvýšiť viditeľnosť prechodu a redukovať ostatné objekty v obrázku. Ideálny prechod môže byť popísaný kombináciou obdĺžnikov s rovnakými rozstupmi. Vieme teda zostrojiť lineárny filter, ktorý bude identický s frekvenčnou odozvou prechodu. Musíme však myslieť na úpravu filtra závislú na vzdialenosti od prechodu, keďže medzery medzi čiarami sa v obraze zväčšujú so znižujúcou sa vzdialenosťou vozidla od prechodu.

V práci autorov je použitý filter popísaný rovnicou

$$\bar{f}(x) = f(x) * h_k^l(x) \quad (1)$$

kde k označuje poradie derivačného filtra a l označuje poradie integrácie.

Po filtrácii obrázku musia byť detekované oblasti prechodu. V tomto kroku je použitá segmentácia. Vyfiltrovaný obrázok je najskôr prevedený na binárny obrázok. Keďže filtrovanie eliminovalo takmer všetky oblasti, kde sa nenachádzajú čiary prechodu, nie je nutné vykonávať nájdenie kontúr. V algoritme 1 môžeme vidieť postup, akým sú spájané segmenty čiar.

```

for all rows  $y$  do
     $\bar{bw}(x) \leftarrow bw(x) * \sum_{i=0}^{b-1} d(x - iW_{px})$ 
    for all columns  $x$  do
        if  $\bar{bw}(x) == b$  AND  $\bar{bw}(x + \frac{W_{px}}{2}) = 0$  then
            for  $i = x$  TO  $x + (b - 1)W_{px}$  do
                 $o(x, y) \leftarrow 1$ 
            end for
        end if
    end for
end for

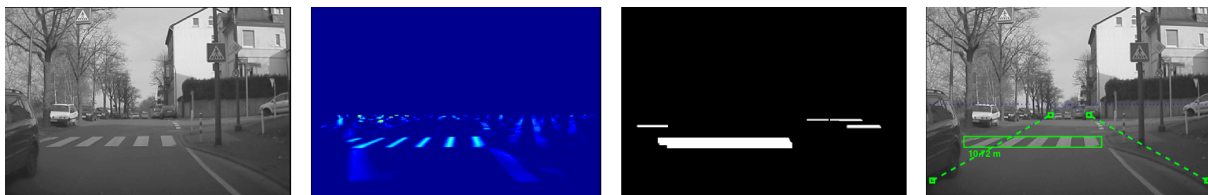
```

Výpis 1: Algoritmus pre spájanie segmentov čiar podľa [17]

Riadok binárneho obrázku je definovaný $bw(x)$. Binárny obrázok je konvolvovaný funkciou

$$\sum_{i=0}^{b-1} d(x - iW_{px}) \quad (2)$$

kde $d(x)$ je diskrétnou impulznou funkciou. Hodnota b určuje minimálny počet susedných línií ktoré tvoria jeden región. Pre dosiahnutie najlepších výsledkov by hodnota b mala byť menšia ako 2 a väčšia ako počet segmentov bežného prechodu. Výsledok konvolúcie je označený ako $\overline{bw}(x)$. V algoritme sa ďalej vyskytuje $o(x, y) \leftarrow 0$, čo je výstupný binárny obrázok a W_{px} čo označuje medzeru medzi líniami v jednotkách px.

Obr. 10: Postup detekcie podľa [17]

Na obrázku 10 môžeme vidieť jednotlivé kroky až k výslednej klasifikácii prechodu a vyznačeniu prechodu spolu so vzdialenosťou od prechodu a smerom vozovky. Po klasifikácii ďalej nasleduje finálny stav systému detekcie - sledovanie pomocou Kalmanovho filtra. Viac informácií o problematike Kalmanovho filtra je možné nájsť na [40].

V tomto projekte bol úspešne aplikovaný systém detekcie prechodov ktorý zahŕňa adaptívne filtrovanie pomocou Haar-like features, segmentáciu obrazu pomocou algoritmu 1, klasifikácia a následné sledovanie pomocou Kalmanovho filtra.

3.2 Metódy spracovania obrazu s trénovaním

Pre vyhodnotenie pozície prechodu pre chodcov v obraze sa naskytuje možnosť využitia prístupov s trénovaním. Overenie použiteľnosti v požadovanej oblasti je zdokumentované v nasledujúcich podsekciiach.

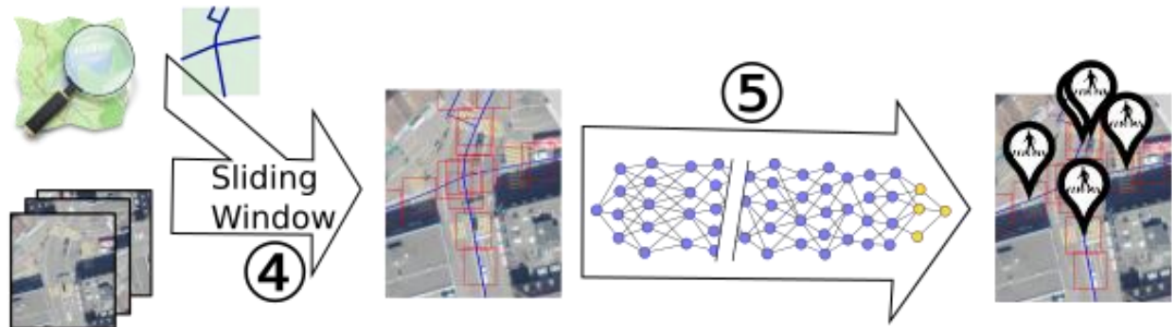
OpenStreetMaps

Ďalším z možných prístupov, akým môžeme sledovať pozíciu prechodov je využitie satelitných snímok s nízkym rozlíšením. V kombinácii s už spomínaným systémom GPS by mohlo byť zabezpečené prispôsobenie rozlíšenia senzorov alebo aktivácia nových senzorov v oblasti, v ktorej sa prechod podľa dostupných dát má nachádzať. Práve detekciu prachodov z OpenStreetMap využíva projekt dostupný na ¹ s pridruženou prácou [24] z ktorej rozboru bude v tejto podkategórii vychádzané. V tejto publikácii autori predstavujú automatizačnú metódu na detekciu objektov zvolených tried, ktorá môže byť prispôbena pre rozličné druhy objektov. Podľa [24] metóda využíva tzv. **hlboké konvolučné neurónové** siete kde posledná vrstva predtrénovanej neurónovej

¹<https://github.com/geometalab/OSMDeepOD>

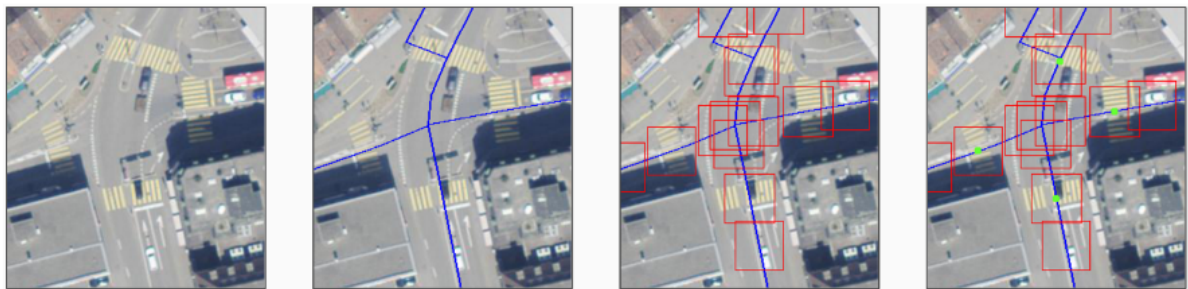
siete je pretrénovaná špecifickými obrazmi a geografickými informáciami z OSM. Výsledkom je tak ľahko škálovateľná aplikácia pre detekciu objektov z leteckých snímkov.

Ďalej je podľa [24] známy aj postup spracovania. Oblasť určená k analýze je systému predložená ako ohraničujúci objekt (angl. bounding box), ten je neskôr rozdelený na menšie objekty a je pridaný do fronty na spracovanie. Ak sa začne spracovávať požiadavka na vykonanie detekcie, z OSM sa získajú všetky ulice obsiahnuté v malom objekte. Ak sa v snímku nenachádzajú žiadne ulice, požiadavka na vykonanie je ukončená. Na obrázku 11 môžeme vidieť graficky znázornený postup extrakcie dát a ich spracovanie. V bode č. 4 je použitá metóda tzv. sliding window pre získanie menších objektov, ktoré sú predložené na klasifikáciu dCNN.

Obr. 11: Postup detekcie z OSM [24]

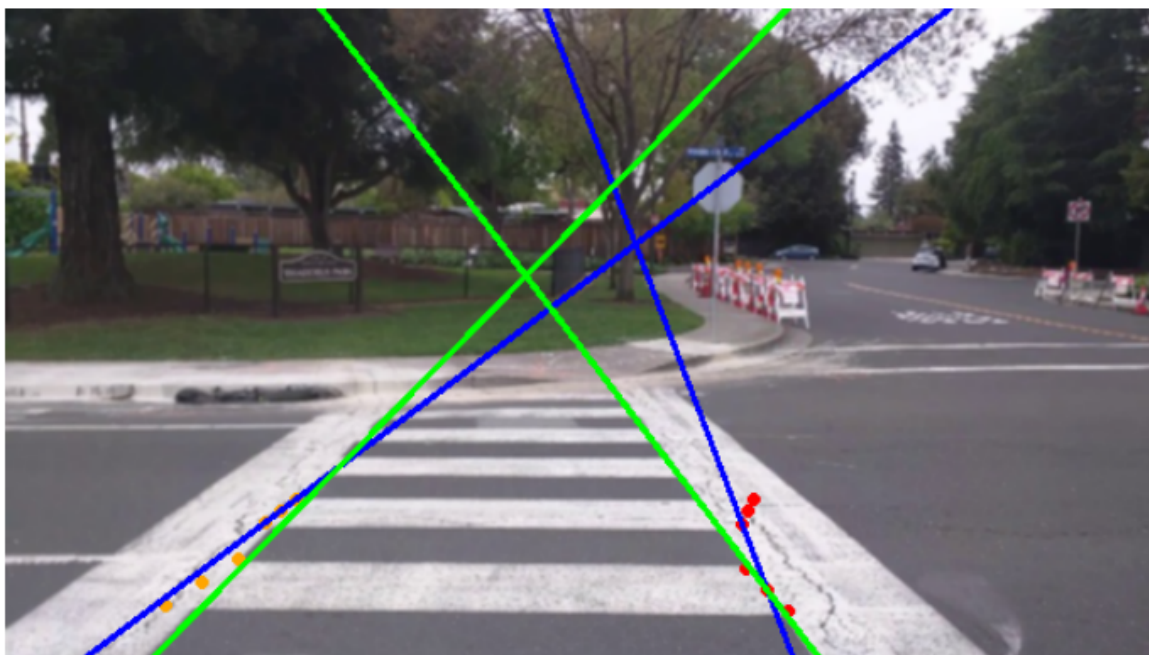
V ďalšom obrázku 12 môžeme vidieť ako sú vyhodnocované vstupy snímkov z OSM. V prvej snímke je možné vidieť vstupný obrázok, ktorý je v ďalšej snímke doplnený o dáta o uliciach. Následne sú metódou sliding window z obrázku vystrihnuté obrázky o veľkosti 50x50 pixelov, čo je aj veľkosťou vstupných parametrov pre danú konvolučnú neurónovú sieť. Červené bounding boxy môžeme vidieť na treťom a štvrtom obrázku. Týmto spôsobom vieme znížiť počet overovaných obrázkov na oblasť ulice a vyhodnotiť tak pozíciu prechodu ktorá je na poslednom obrázku vyznačená zelenými bodmi.

Obr. 12: Spracovanie vstupného obrázku z OSM [24]

Detekcia prechodov použitím neurónových sietí

V projekte ktorého sprievodný text je dostupný pod názvom "Zebra Crosswalk Detection Assisted By Neural Networks" [4] je možné vidieť detekciu prechodov za pomoci datasetu vytvoreného z reálnych dát a s následným natrénovaním neurónovej siete pomocou tohto datasetu. Dáta použité pre dataset boli podľa [4] výberom z videí natáčaných vo viacerých križovatkách a priesečníkoch ulíc. Videá boli vytvorené v rôznych častiach dňa od skorého rána až po neskorý večer. Videá boli zhotovené z rôznych uhlov a pozícií. Niektoré z videí boli označené pre použitie iba na účely trénovania a niektoré na účely evaluácie. V tomto projekte sa počíta aj s rôznymi druhmi prechodov, ktoré sú popísané v kapitole 2. Záverom práce autorov je potvrdené, že použitie neurónových sietí má výrazný dopad na zlepšenie výsledkov detekcie prechodov pre chodcov. Signifikantné zlepšenie výsledkov však vzniklo na úkor času vyhodnocovania, ktorý bol vplyvom dodatočných kalkulácií predĺžený. Toto by sa ale podľa slov autorov dalo vyriešiť optimalizáciami, ktoré by tento vplyv znížili.

Obr. 13: Výstup použitím neurónovej siete s vyznačením reálnych hodnôt [4]

Na obrázku 13 môžeme vidieť výstup algoritmu spracovaného v tejto publikácii. Červené a oranžové body reprezentujú pravú a ľavú stranu dát určených pre vykreslenie priamok. Modré priamky ukazujú výstup algoritmu a zelené priamky boli nakreslené ručne a označujú reálnu hranicu prechodu.

Z prieskumu dostupných obdobných riešení je zrejmé, že v rôznych prípadoch je vhodné použiť spracovanie obrazu ako pomocou prístupov bez trénovania (napr. použitím knižnice OpenCV), tak aj využitím neurónových sietí a trénovaním modelov pomocou dostupných alebo

vlastných datasetov. Prieskum dostupných riešení nám zároveň ukázal, že táto téma v dnešnej dobe získava väčšiu popularitu a s príchodom nových technológií a nových prístupov je možné riešiť ju niekoľkými rôznymi spôsobmi a z pohľadu viacerých oblastí záujmu. Niektoré z prístupov získaných v prehľade dostupných riešení budú použité aj v tejto diplomovej práci.

Adaboost

Použitie algoritmu Adaboost pre detekciu prechodov sa rozhodli využiť autori v článku [26]. Prístup je založený na princípe ktorý predstavili autori Viola a Jones [39] na použitie v kaskádovej architektúre. Adaboost je algoritmus ktorý tvorí zhľuky slabých klasifikátorov aby bol získaný finálny silný klasifikátor. Po zvolení jedného slabého klasifikátoru, tréovacím vzorom sa zmenia váhy tak, aby boli označené aj príklady, ktoré ešte neboli klasifikované. Výhodou kaskádového tréovania je, že v iteratívnom vyhodnocovaní sú v skorých štádiách zamietnuté nevhodné výsledky, ktoré potom následne nie sú spracované v neskorších štádiách, čo má pozitívny vplyv na výpočtový čas algoritmu.

Pre detekciu prechodu a filtráciu javov, ktoré by mohli ovplyvniť správnosť výsledkov sú použité rozptyľové filtre ktoré normalizujú odchýlky kontrastu v obraze a dokážu tak odstrániť napr. presvetlené drážky vo vozovke ktoré môžu vykazovať vlastnosti prechodu.

Model natrénovaný na jednotlivé pruhy však podľa [26] na rozdiel od bežného použitia Adaboost na detekciu tváre reagoval nie len na celé čiary ale aj na ich časti. Kvôli tomu bolo navrhnuté zhľukovanie jednotlivých detekovaných oblastí zvoleným presahov ohraničujúceho obľžníku. Ďalej boli zvolené 3 parametre pre klasifikáciu prechodu:

- počet výsledkov v rámci skupiny
- priemerná vzdialenosť medzi bodmi
- gradient regresnej priamky

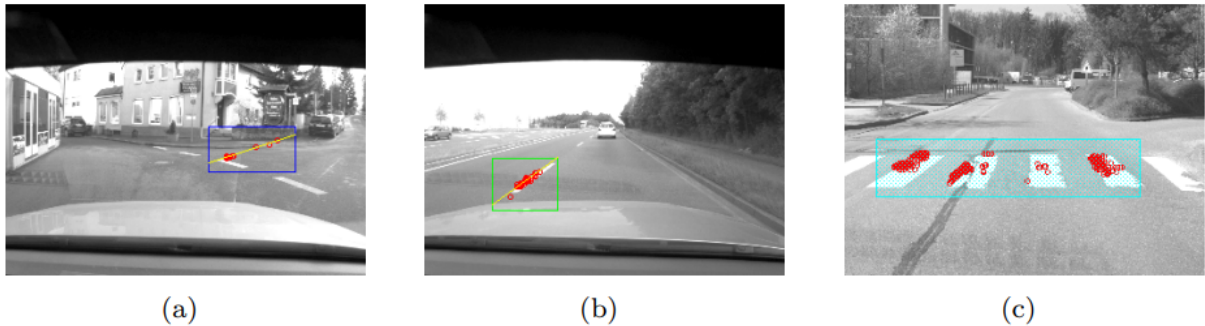
Na obrázku 14 je možné vidieť zhľukovanie v prípade prechodu pre chodcov označené zelenými bodmi a regresnú priamku v prípade jednej čiary, ktorej body sú označené žltou farbou.

Obr. 14: Označenie regresnej priamky (červená) v prípade bodov nachádzajúcich sa v prechode (zelená) a bodov nachádzajúcich sa na jednej čiare (žltá) [26]

Naprieč obrazom boli zaznamenané rôzne prípady detekcie jednotlivých čiar. Počet bodov ktoré spadali do čiary sa častokrát javili ako čiara prechodu pre chodcov. Ak sa však v regresnej

priamke ukázalo, že sa jedná o jednu čiaru, všetky body ktoré obsahovala boli zamietnuté. Niekedy sa však podľa autorov stalo, že vonkajšie časti prechodu vytvárali samostatné skupiny. Ak sa teda takáto skupina nachádzala vedľa detekovaného prechodu, jednotlivé skupiny boli spojené do jednej. Na obrázku 15 je možné vidieť detekciu jednotlivých čiar s nájdenými jednotlivými bodmi a ich zhľukovanie do skupín. V samostatnom obrázku (a) obrázku 15 môžeme vidieť aj zlú detekciu odrazov spôsobenú pravdepodobne kvôli svetelným podmienkam a umiestneniu kamery pred čelným sklom.

Obr. 15: (a) normálna skupina, (b) skupina označené ako jedno čiara, (c) skupina označená ako prechod pre chodcov [26]

3.3 Ostatné metódy detekcie prechodov

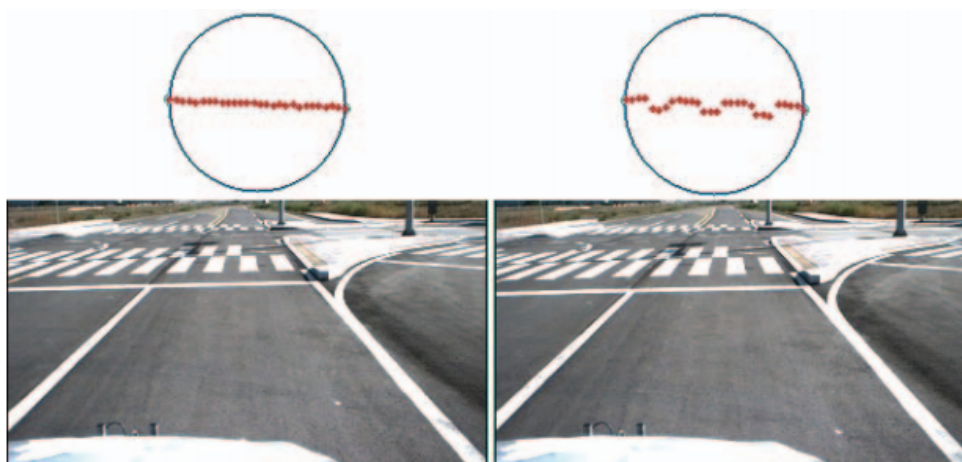
Odhladiac od hlavnej témy tejto diplomovej práce a spracovaniu obrazu sa otvárajú nové možnosti detekcie prechodov, ktoré sú pre komplexne pochopenie problému a navrhnutia možných riešení taktiež veľmi dôležité. V kapitole nižšie bude popísaný prístup bez spracovania obrazu s použitím laseru umiestneného na vozidle.

Detekcia laserom

V ďalšom článku v ktorom sa autori venujú detekcii prechodov pre chodcov môžeme nájsť nový uhol pohľadu na danú problematiku. Autori vo svojom článku [18] spomínajú aj tradičnejšie prístupy popísané v tejto diplomovej práci ako napr. [17], [26] alebo v tejto diplomovej práci neobsiahnuté [14], [37]. Prichádzajú však s úplne novým prístupom ktorým je využitie reflektancie laseru na detekciu prechodu. Táto metóda využíva dobrú reflektanciu materiálu ktorý je bežne využívaný pre značenie prechodov.

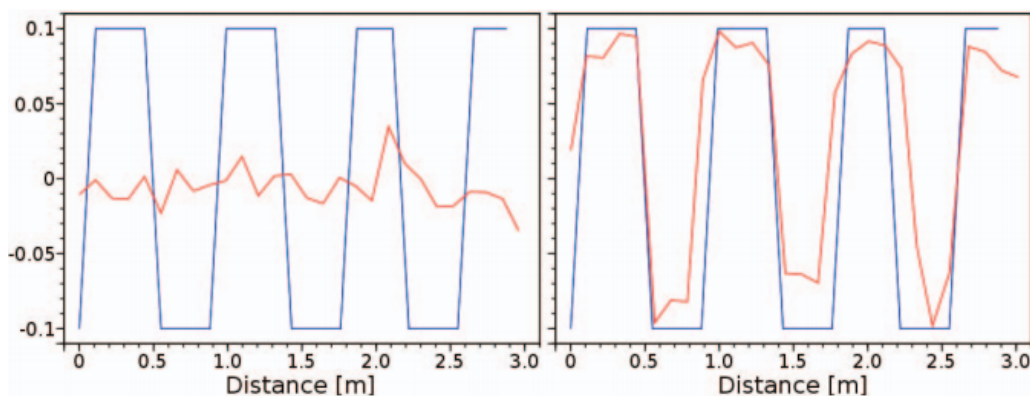
Laser Measurement System - LMS (Systém merania laserom) bol namontovaný na vrchnú časť vozidla vo výške 1.7m a bol natočený o 7° nadol. Ak by laserový lúč narazil na uniformný povrch, vzdialenosť medzi povrchom vozovky a vozidlom je približne 12.9m vzhľadom na povrch vozovky a 13.21m vzhľadom na smer laseru. Pri jazde vozidlom je z laseru upevneného na vozidle získavané dáta a je vytváraný vektor $CMD = \{x_j, y_j | j = 1, \dots, n\}$. Vektory ukladané do CMD sú naznačené v obrázku 16. V ideálnom prípade by dáta o prechode mali ležať na povrchu vozovky. V reálnom svete však máme jazdu ovplyvnenú rôznymi faktormi ktoré by toto snímanie mohli

narušiť. Navyše v rôznych krajinách existujú rôzne druhy prechodov a tak je potrebné algoritmu prispôbiť pre rôzne šírky, medzery medzi čiarami a dĺžky prechodu.

Obr. 16: Výstup z laseru [18]

Práve kvôli rozličnej šírke a vzdialenosti medzi čiarami, perióda P ktorá predstavuje cestu od ľavého dolného rohu po ďalší ľavý dolný roh v priebehu na obrázku 17 je zvolená v rozmedzí hodnôt 0.9m - 1.2m. Na tomto obrázku taktiež môžeme vidieť aj označenie ideálneho priebehu zaznačeného modrou farbou a priebeh vstupných dát z laseru v ľavom grafe bez prítomnosti prechodu a v pravom grafe s prechodom prítomným na vozovke. Amplitúda vstupu striktne závisí na vstupných dátach laseru.

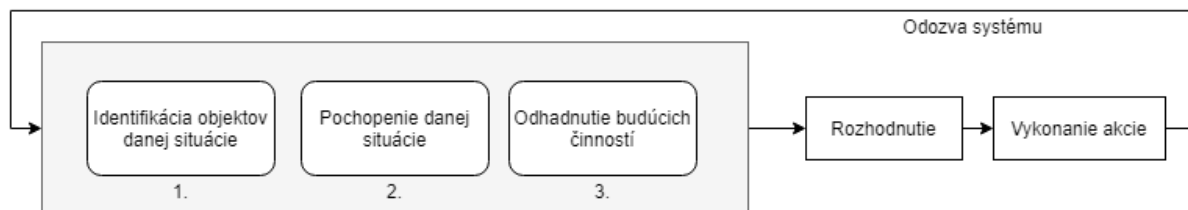

Obr. 17: Obdĺžnikový priebeh (modrá) a vstupný signál (červená) [18]

Záverom autori popisujú ideálne použitie pre spracovanie v reálnom čase s rýchlosťou spracovania v priemere 0.18ms čo vykazuje vhodnosť použitia tohoto prístupu nie len pre detekciu prechodov ale aj pre detekciu čiar na ceste. Bližšie informácie k detekcii čiar pomocou laseru v projekte [19].

3.4 Súvisiace oblasti

Neoddeliteľnou súčasťou snímania prechodov pre chodcov je aj snímanie a lokalizácia chodcov, ktorí by prechod eventuálne chceli použiť. Z hľadiska autonómnych vozidiel je táto téma blízko spojená s detekciou prechodov a má zmysel zamyslieť sa nad problematikou detekcie prechodov zo širšieho spektra. Rovnaký názor majú aj autori práce [33], ktorí sa v nej venujú práve správaniu sa chodcov priamo pri prekonávaní cestných komunikácií. Na obrázku 18 môžeme vidieť 3 levely k uvedomeniu si situácie, ktoré musia byť v oblasti autonómnych vozidiel zavedené.

Obr. 18: Diagram nutnosti uvedomenia si situácie podľa [33]

V prípade chodcov je nutné spracovať predikciu v limite 0,5 až 1,5 sekundy. Aktívne bezpečnostné systémy, ktoré by mali tieto podmienky aplikovať však môžu reagovať iba na chodcov, ktorí sú na ulici alebo sa na ňu chystajú vstúpiť. Riešením problému uvádzajú autori zlepšenia v bode 2. obrázku 18. Úmysel je podľa [12] definovaný ako príčina ľudskej akcie a jeho detekcia umožňuje projekciu budúcej situácie pomocou priemerovania predpokladaných akcií. V oblasti autonómnych vozidiel ide hlavne o úmysel prekonať cestnú komunikáciu. Klasifikáciou chodcov do skupín podľa úmyslu prekonať cestnú komunikáciu nám chodcov rozdeľuje do dvoch skupín. Vďaka predikcii chovania chodcov tak autonómny systém vozidla dokáže včas vyhodnotiť bezpečnostné riziká, prispôbiť jazdu či dokonca komunikovať s chodcom. Štúdia [33] je zameraná na detekciu zámerov chodcov ktorí majú nepriamy styk napr. s cestným značením akým sú prechody, autobusové zástavky a okraje ciest. Pomocou vektoru príznakov je definovaný algoritmus ktorý popisuje pohyb chodca relatívne k spomínaným označeniam a oblastiam vozovky, prípadne inej cestnej komunikácie.

Kohler v [23] použil MCHOG deskriptor v kombinácii s SVM klasifikáciou pomocou čoho určuje, či chodci budú pokračovať v čakaní na okraji alebo začínajú s pohybom vpred. Keller v [21] pomocou pozičných parametrov a optického toku zistil, či chodec bude pokračovať v chôdzi alebo zastaví pred okrajom vozovky.

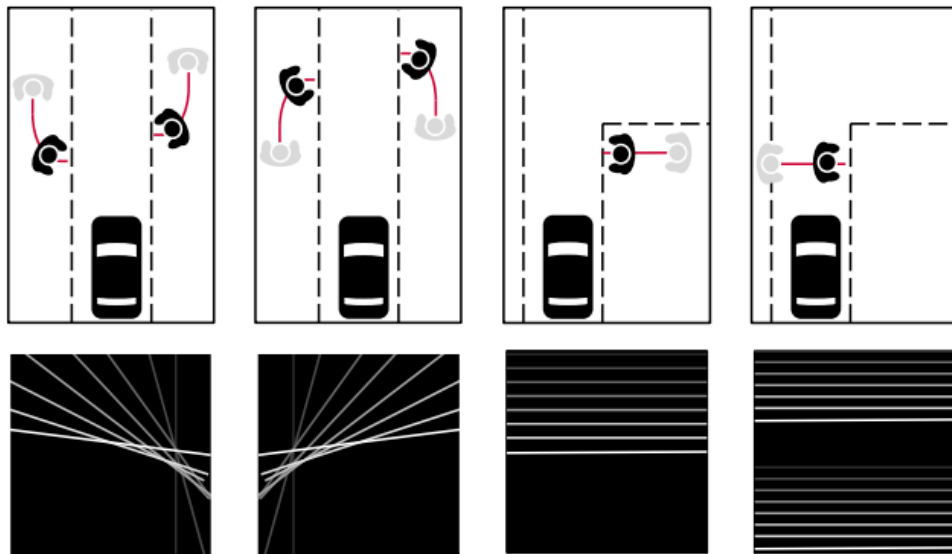
V referenčnom článku [33] bol navrhnutý systém, v ktorom bola integrovaná detekcia chodcov a čiar čo bolo vstupom pre detekciu navrhovaným algoritmom. Prístup je zložený z dvoch hlavných krokov.

- V prvej časti je získaný vektor príznakov pozostávajúci z dvoch elementov: (a) popis vzoru pohybu chodca v závislosti na relevantom značení ciest, ktoré je vyhodnocované pomocou segmentácie obrazu a (b) popis priestorového rozloženia elementov ako sú napr. prechody,

zástavky a nástupové ostrovčeky. Zároveň je výsledný vektor spojený s vektorom, ktorý obsahuje informácie reprezentujúce napr. obsadenie zástavky alebo počet ľudí čakajúcich pred prechodom pre chodcov.

- V druhej fázi je vektor príznakov klasifikovaný pomocou SVM.

Pohyb chodcov je vyhodnocovaný pomocou CMHI bližšie popísaného v referenčnom článku [33]. Na obrázku 19 môžeme vidieť reprezentáciu CMHI pre vyznačený pohyb chodcov. Šedou je zaznačený začiatok pohybu a červená krivka označuje smer pohybu.

Obr. 19: CMHI pre vyznačený pohyb chodcov podľa [33].

Záverom tohto projektu bolo zistené, že systém si je takmer istý u približne 90% prípadov a veľkú dávku neistoty vykazuje najmä v prípadoch, kedy chodec kráča rovnobežne s cestou a začína otáčať hlavu smerom k blížiaccej sa premávke. Pohyb hlavy je teda dôležitým indikátorom, ktorý môže bližšie určiť zámery chodca.

3.5 Porovnanie použitia rôznych prístupov

Ako nám z prehľadu existujúcich riešení vyplynulo, pre problematiku detekcie prechodov pre chodcov je možné použiť rôzne techniky spracovania obrazu. Hlavným rozdielom medzi metódami s trénovaním a bez trénovania je v prípade neexistujúceho datasetu nutnosť jeho vytvorenia. V tejto diplomovej práci budeme navrhovať jednoduchý detektor použitím prístupu bez trénovania pomocou knižnice `openCV` ktorý nám po následnom spracovaní dát otvorí nové možnosti s použitím neurónových sietí. Ďalej si popíšeme hlavné črty jednotlivých prístupov a problémy, ktorým budeme pri ich použití čeliť.

Prístup bez tréningovania - openCV

Pre extrakciu požadovaných vlastností z obrazov môžeme použiť rôzne dostupné knižnice pre spracovanie obrazu (napr. **openCV, simpleCV, scikit-image a iné**). S použitím prístupu bez tréningovania narazíme na hlavné problémy najmä s kvalitou obrazu. Pri nevhodnom umiestnení kamery pri snímaní vozovky môže dôjsť k rôznym nežiadúcim efektom ako je napríklad odražanie slnka od čelného skla a presvetlený obraz. Ďalším z problémov je snímanie v rôznych obdobiach dňa, prípadne počas nočnej jazdy s čím súvisia aj aktuálne poveternostné podmienky a stav vozovky napr. počas silného dažďa alebo zlej viditeľnosti spôsobenej hmlou. V prípade filtrovania prechodu pre chodcov v obraze hrá veľkú rolu aj amortizácia prechodu, ktorá môže zapríčiniť splývanie s vozovkou. Prechody pre chodcov sú v oblastiach bydliska autora tejto diplomovej práce v katastrofálnom stave (viď 20) a častokrát sú počas testovania v tejto diplomovej práci nesprávne vyhodnotené návrhnutými algoritmami.

Obr. 20: Ťažko identifikovateľné prechody.

Prístup s tréningovaním - neurónové siete

Neurónová sieť je zložená z jednoduchých neurónov spôsobom, kedy výstup jedného z neurónov môže byť vstupom iného neurónu [28]. Učenie pri neurónových sieťach môžeme rozdeliť na tzv. strážené (z angl. supervised) a nestrážené (z angl. unsupervised). [4]. Unsupervised algoritmy nemajú fixne označené výstupy ale snažia sa ich zhľukovať podľa spoločných vlastností. Príkladom môže byť napr. oddelenie ľudskej tváre od pozadia zhľukovaním vlastností tváre. Supervised algoritmy sú naopak vhodné, ak máme výstupy siete presne definované.

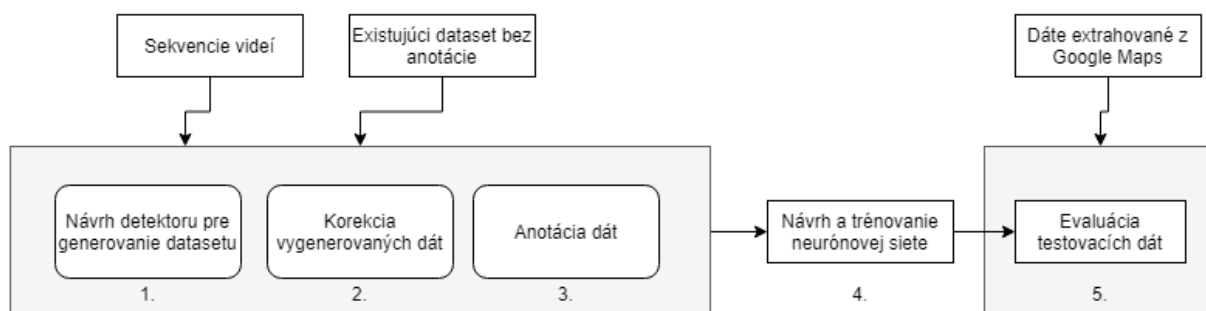
V spojení s neurónovými sieťami sú v dnešnej dobe najväčším problémom tréningové dáta a veľký výpočtový výkon, ktorý je potrebný na natréningovanie modelu ktorý je následne využitý pre vyhodnotenie vstupu. Ďalším problémom je aj pomerne veľký výpočtový výkon a čas, v ktorom sa evaluácia vykoná. Pre spracovanie výsledkov sa častokrát využíva spracovanie veľkým výpočtovým výkonom na serveri a následný prenos informácií k odosielateľovi požiadavku. V tejto diplomovej práci budeme predpokladať využitie tohoto scenáru, nakoľko vyhodnotenie výsledku má od ideálneho spracovania v takmer reálnom čase (rádovo desiatky až stovky milisekúnd) veľmi ďaleko a výsledok je spracovaný až v jednotkách sekúnd. Pre potreby tejto diplomovej práce bude použitý konkrétny typ neurónovej siete Mask-RCNN a výsledky vyhodnotené v testovaní sú predspracované.

4 Vlastné riešenie

Vďaka získaným znalostiam súvisiacimi s kapitolami 2 a prehľadu existujúcich riešení 3 boli zhodnotené kritéria pre vytvorenie detektoru prechodov pre chodcov. V rámci tejto diplomovej práce boli vytvorené algoritmy, ktoré predchádzajú alebo priamo súvisia s detekciou alebo testovaním detektoru prechodov. Motivácia pre vytvorenie detektoru je silná, či už zo strany autonómnych vozidiel alebo z pohľadu zrakovo postihnutých chodcov. V oboch prípadoch včasná detekcia zvyšuje bezpečnosť a znižuje riziko kolízie chodca s vozidlom. Pre túto diplomovú prácu bol vybraný detektor umožňujúci detekovať prechod primárne z pohľadu autonómnych vozidiel. Jednoduchou rotáciou, augmentáciou obrazu a prípadne doplnením datasetu by však nemal byť väčší problém prispôbiť detektor na detekciu z pohľadu zrakovo postihnutých chodcov. Ďalšie podkapitoly sa teda budú venovať návrhu algoritmov, tvorbe datasetu, predspracovaniu obrazu, tréновaniu modelu neurónovej siete a evaluácii výsledkov.

4.1 Návrh detektoru

Z prehľadu existujúcich riešení 3 bola dokázaná vhodnosť použitia tréновania pre detekciu prechodov pre chodcov. Pre použitie prístupu s tréновaním je jedným z najdôležitejších faktorov vytvorenie datasetu ktorý má byť určený pre tréновanie a úkony s tým spojené (ako napr. filtrovanie, anotácia dát...). V diagrame na obrázku 21 je možné vidieť zjednodušený postup práce, ktorý bol zvolený pre zhotovenie a overenie funkčnosti detektoru.

Obr. 21: Návrh postupu práce pri vytváraní riešenia tejto diplomovej práce

Pre splnenie úlohy je potrebné rozdeliť problém na niekoľko samostatných častí. Najskôr je potrebné získať dáta pre tréновanie neurónovej siete. Po extrakcii dát zo vstupných videí a datasetu nasleduje ručná korekcia, filtrovanie a následná anotácia dát. Po vykonaní všetkých potrebných krokov môže byť zahájená posledná fáza vytvorenia detektoru ktorej súčasťou je samotné natréновanie a otestovanie na zvolenom datasete.

4.2 Použitie nástrojov pre prípravu datasetu

Pre spracovanie detektoru prechodov boli použité technológie stručne popísané v nasledujúcich podkapitolách. Okrem nižšie spomenutých technológií boli ďalej použité pomocné skripty písané najmä v jazyku Python a iné pomocné nástroje pre zjednodušenie práce. Jedným z týchto nástrojov je Free Video to JPG Converter dostupný na stiahnutie na webových stránkach firmy dvdvideosoftware². Tento nástroj bol taktiež využitý pri tvorbe datasetu. Pre vývoj samotnej aplikácie bolo použité vývojové prostredie od spoločnosti JetBrains PyCharm, IDE pre jazyk Python ktoré je pre edukatívne účely voľne dostupné na stiahnutie na oficiálnych stránkach³. Ďalšie nástroje a služby mali významný vplyv na tvorbu projektu a budú popísané popísané v nasledujúcich podkapitolách detailnejšie.

Imglab

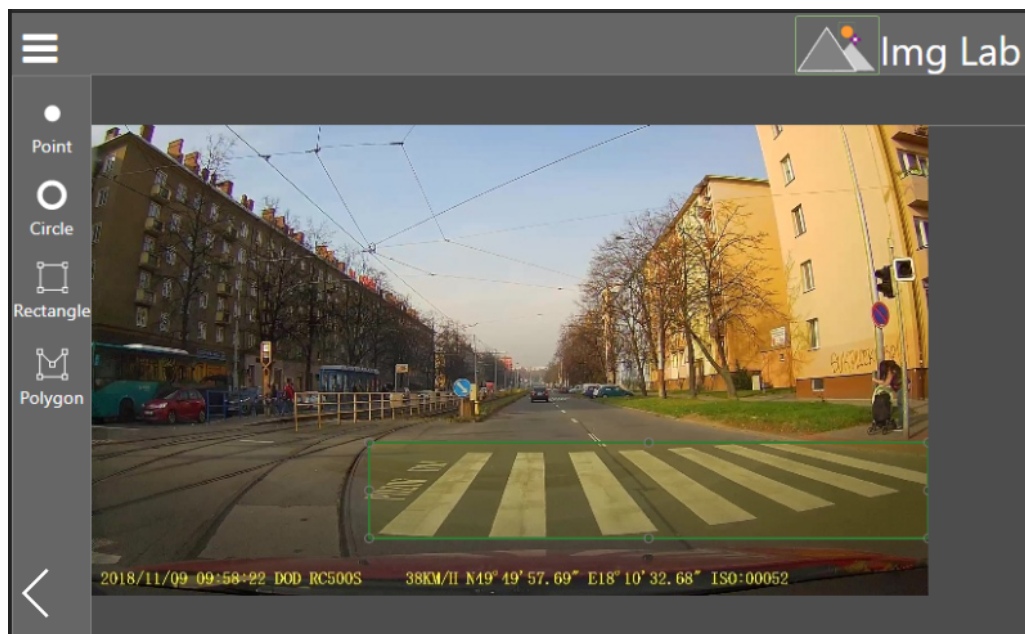
Imglab je anotačný webový klient ktorého zdrojový kód môžeme nájsť na adrese⁴ a samotná služba je dostupná na webovej adrese⁵. Tento anotačný nástroj slúži pre predspracovanie dát potrebných pre tréning neurónovej siete. Nástroj, ktorého používateľské prostredie môžeme vidieť na obrázku 22, po importe súborov určených k anotácii umožňuje vďaka prívetivému používateľskému rozhraniu jednoduchú a rýchlu anotáciu dát. V prípade tejto diplomovoej práce išlo o označenie pozície, kde sa nachádza prechod pre chodcov a dodatočne aj označenie vertikálnych značiek prechodov pre chodcov kvôli návrhom na zlepšenie existujúceho algoritmu.

²<https://www.dvdvideosoftware.com/>

³<https://www.jetbrains.com/pycharm/>

⁴<https://github.com/NaturalIntelligence/implab>

⁵<https://implab.in>

Obr. 22: Príklad anotácie pomocou služby imglab.in

Samotný nástroj umožňuje export napr. pre tieto technológie:

- dlib XML
- dlib pts
- Pascal VOC
- COCO

V tejto práci využívaná a taktiež ďalej popisovaná technológia Tensorflow zatiaľ svoje miesto v tomto zozname nenašla, aj keď autori uvádzajú že plánujú jej doplnenie. Avšak aj v prípade menšej úpravy a prispôbenia vygenerovaného XML súboru nástroj Imglab poskytuje značné zjednodušenie práce.

OpenCV

Veľké zastúpenie mala v rámci tejto práce aj technológia OpenCV. OpenCV je open source knižnica napísaná v jazyku C a C++. Taktiež je aktívny aj vývoj na rozhraniach pre jazyky Python, Ruby, Matlab a iné [7]. Táto technológia v tejto diplomovej práci nebude bližšie popísaná, nakoľko existuje množstvo publikácií v ktorých má čitateľ možnosť dozvedieť sa (napr. [7], [6], [25]). Ďalšie použitie tejto knižnice bude vzťahované výhradne na účely implementácie riešenia. Pre prácu v projekte je využívaný balíček opencv-python pre jazyk Python.

Tensorflow a Keras

TensorFlow je systém strojového učenia, ktorý je využívaný vo veľkom merítku hlavne v heterogénnych prostrediach. Knižnica Tensorflow je vyvíjaná spoločnosťou Google a je nástupcom systému DistBelief, ktorý Google používal na trénovanie neurónových sietí od roku 2011 [1]. V systéme Tensorflow sa všetky vstupné dáta nazývajú Tensory. Tie si môžeme predstaviť ako n-dimenzionálne polia obsahujúce primitívny dátový typ ako je napr. int32 alebo float32. Pre trénovanie neurónovej siete a následnú evaluáciu je v tejto diplomovej práci použitý práve systém Tensorflow. Ten môže byť spúšťaný na rôznych výpočtových jednotkách ako je napr. CPU, GPU alebo TPU. Využitie pre túto diplomovú prácu bude ďalej popísané v ďalších kapitolách.

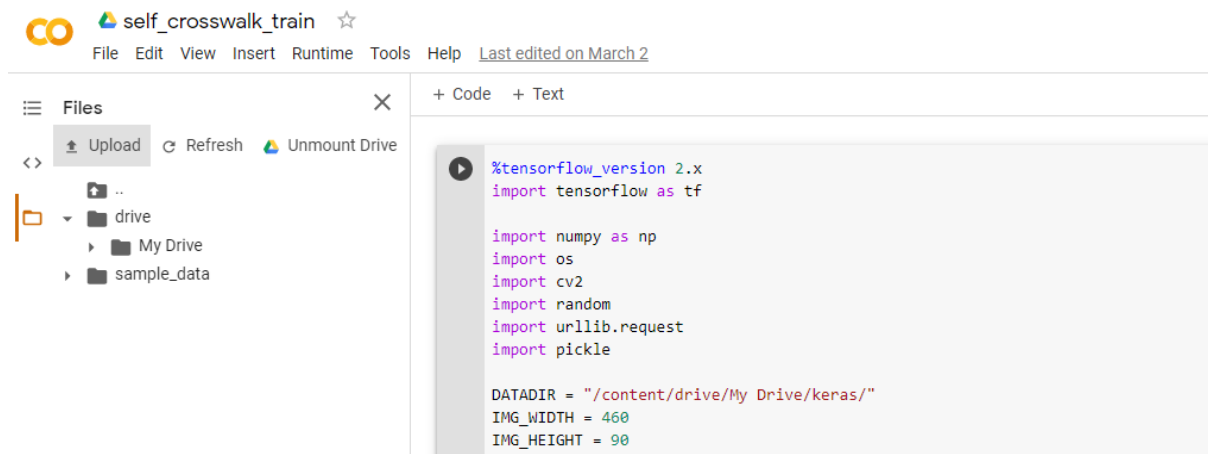
Pre tvorbu neurónových sietí je použitý Keras, modulárna knižnica ktorá je postavená na technológií Tensorflow [16]. Keras umožňuje rýchle a jednoduché vytvorenie neurónovej siete a ponúka množstvo komponentov pre prácu s datasetom. Konkrétne použitie tejto knižnice bude ďalej uvedené.

Google Colaboratory

Google Colaboratory, taktiež známe ako Colab (označenie Colab bude ďalej využívané v texte tejto diplomovej práce), je cloudová služba založená na Jupyter Notebooks. Poskytuje prostredie pre hlboké učenie a bezplatný prístup k výkonným GPU [8]. Tento fakt ukazuje aj možnosť využitia pre iné GPU-centricke operácie. V cloudovej službe Colab je podľa [8] použitý nasledujúci hardvér:

- Procesor Intel Xeon (bližšie nešpecifikovaný)
- 13 GB RAM
- Pascal VOC
- GPU Tesla K80 (12GB) s 2496 CUDA jadrami

V práci [8] bol vykonaný test klasifikácie obrazu pomocou Google Colab a bola úspešne natreňovaná konvolučná neurónová sieť pre dataset ručne písaných čísl MNIST. Tento experiment potvrdzuje vhodnosť využitia tejto platformy pre vytváranie riešenia tejto diplomovej práce. Na obrázku 23 je možné vidieť používateľské prostredie služby Colab s pripojenou službou Google Drive a inicializovaným listom na báze Jupyter Notebooks.

Obr. 23: Používateľské prostredie Google Colab

Google Street View

Pre vytvorenie spoľahlivého detektoru je jedným z najdôležitejších faktorov kvalita a veľkosť datasetu. V roku 2007 bola spustená Google Street View ako súčasť Google Maps a od tej doby rapídne expandovala [15]. V tejto práci [15] je taktiež ozrejmene aj použitie techník na rozmazávanie tvárí a evidenčných čísel vozidiel. Na ochranu súkromia osôb sa v posledných rokoch začal klásť omnoho väčší dôraz. Tento problém je premietnutý aj do oblasti tvorby neurónových sietí, keďže s touto tvorbou súvisia rôzne datasety ktoré môžu odhaľovať citlivé informácie o osobách. V tejto diplomovej práci sú pre účel testovania použité filtrované dáta extrahované zo služby Google Street View, vďaka čomu je pre potreby prezentácie výsledkov vyriešený problém s ochranou osobných údajov.

4.3 Tvorba datasetu

Ako bolo poznamenané v predošlých kapitolách, pre čo najpresnejšie tréningovanie neurónovej siete je potreba mať kvalitný a rozsiahly dataset. Dataset môžeme definovať ako zhuk obrázkov popisujúcich jeden jav alebo objekt. Dáta môžu byť anotované, pokiaľ v požadovanom datasete sa požadované objekty nachádzajú na konkrétnej pozícii.

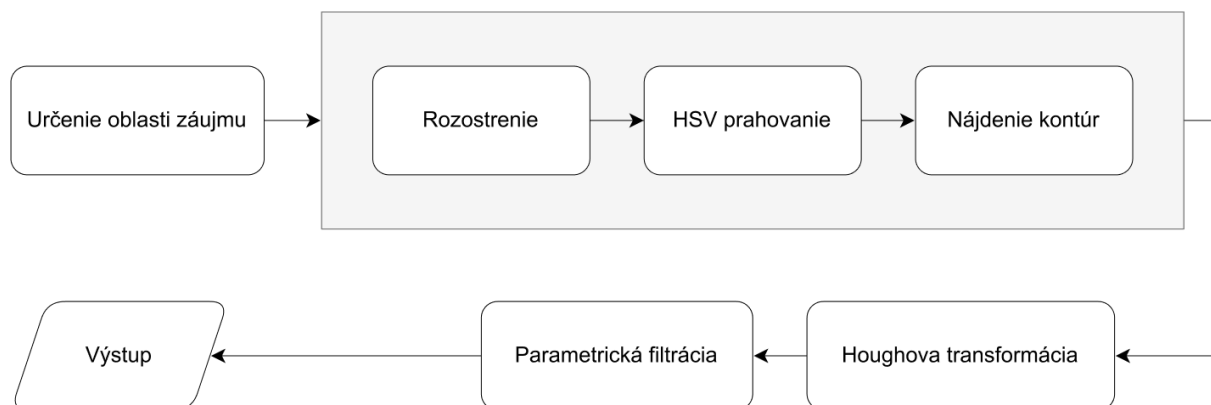
Pre potreby tejto diplomovej práce bol použitý dataset IARA nachádzajúci sa na⁶. Tento dataset obsahuje záznamy jazdy vozidla a pre účely tejto diplomovej práce je nutné jeho ďalšie spracovanie. Dataset obsahuje 12,441 obrázkov rozdelených do štyroch samostatných sekvencií nahrávaných v Espírito Santo, Vitória. Pozícia kamery umiestnenej na aute sa nemení, preto je dataset výhodný pre vytýčenie regiónu záujmu.

Ďalší z použitých zdrojov bol poskytnutý vedúcim tejto diplomovej práce a pozostáva z 94 videí zachytených v oblasti mesta Ostrava. Kamera snímajúca cestu bola umiestnená za čelným sklom vozidla, preto sú niektoré snímky skreslené najmä odrazmi slnka. Videá sú zaznamenané

⁶<https://github.com/rodrigoberriel/streetview-crosswalk-classification/tree/master/datasets>

počas rôznych častí dňa, za rôznych podmienok a premenlivého počasia, čo je pre tréovanie neurónovej siete ideálne. Z videí, ktorých celková dĺžka presiahla 2 hodiny boli pomocou nástroja spomínaného v 4.2 extrahované snímky. Video bolo natáčané frekvenciou 30 FPS a pre zachovanie čo najväčšieho množstva dát a zároveň odfiltrovanie podobných duplikátov bola zvolená extrakcia každej štvrtej snímky, aby sa snížil počet kontrolovaných snímok ale aby zároveň boli zachytené aj objekty pri vyššej rýchlosti vozidla.

V oboch prípadoch datasetov bolo potrebné vykonať filtráciu a anotáciu dát pre potreby vytvorenia neurónovej siete.

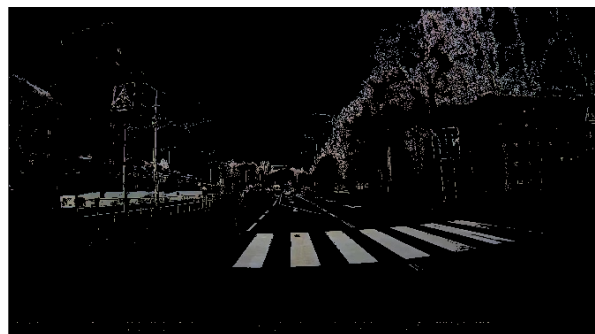

Obr. 24: Diagram postupu detekcie pomocou OpenCV

Pre filtráciu potencionálne vhodných dát pre tréovanie bol navrhnutý detektor pomocou knižnice OpenCV v jazyku Python. Z prehľadu existujúcich riešení 3 bol inšpirovaný postup detekcie znázornený v obrázku 24.

V oboch prípadoch datasetov bola najskôr vytýčená oblasť záujmu pre pozíciu vozovky vzhľadom k záberu kamery. Následne bola oblasť zmenšená na jednotnú veľkosť kvôli tréovaniu neurónovej siete a urýchleniu procesu detekcie algoritmu určenému pre filtráciu dát do vytváraného datasetu. Ďalším krokom je rozostrenie obrazu kvôli rôznym nedokonalostiam a amortizácií prechodu. V prípade nepoužitia rozostrenia sa po hľadaní kontúr prechodu stávajú výsledky pomerne nepresné. Po vykonaní prahovania vo farebnom formáte HSV je vyfiltrovaná biela farba (resp. odtiene šedej) ktoré sú najčastejšie zastúpené v prechodoch na území Českej a Slovenskej republiky.

Hranice HSV boli určené podľa pomocného skriptu, v ktorom sme pomocou posuvníkov mohli nastaviť úroveň jednotlivých hodnôt tak, aby sme dostali čo najlepšie výsledky z filtrácie prechodu pre chodcov. Ukážku nastavovania je možné vidieť na obrázku 25.

Obr. 25: Ukážka hľadania HSV prahovania - obrázek pred a po aplikácii prahovania

Po nájdení kontúr nasleduje použitie Houghovej transformácie (viď. [3]). V tomto riešení je použitá verzia probabilistickej Houghovej transformácie ktorá by mala poskytovať úspornejšiu implementáciu Houghovej transformácie a v balíčku OpenCV je nájdeme pod názvom *HoughLinesP*. Po nájdení obrysov sa ďalej skúmajú parametre, ktoré boli ručne nastavené sledovaním opakujúcich sa vzorov v obrazoch, v ktorých sa prechod pre chodcov nachádzal. Výstupom tohto algoritmu je množina dát, na ktorých sa nachádza prechod, množina vytýčených oblastí, v ktorých sa nachádza prechod a množina vytýčených oblastí, v ktorých sa prechod nenachádza. Konkrétne nastavenie parametrov dôležitých krokov je popísané v zozname 4.3.

Pomocou náhodne vybraných obrázkov boli extrahované dáta potrebné pre vytvorenie regresnej priamky. Nakoľko bolo na testovacích dátach vykonané adaptívne prahovanie a jeho rôzne varianty, no žiadna z nich neposkytla dostatočne vhodné výsledky pre potreby tejto diplomovj práce, bol navrhnutý jednoduchý postup, ktorý by dokázal z rôznych podmienok nasnímaného obrázku a rôznych odtieňov bielej fraby, ktorá je primárne použitá pre značenie prechodov určiť spodnú hranicu zložky VALUE vo formáte HSV. Tento postup bol vybraný na základe experimentálneho testovania z dôvodu lepších výsledkov testovacích dát v porovnaní s adaptívnym prahovaním. V realite častokrát biela farba prechodu degraduje na rôzne odtiene šedej a pri zlej viditeľnosti taktiež nemusí byť prechod v obraze v porovnaní z pozadím dostatočne kontrastný. Pre prispôbenie citlivosti snímania prechodu boli preto v náhodných obrázkoch odčítané hodnoty mediánu zložky VALUE formátu HSV a podľa už spomínaného pomocného skriptu 25 boli nastavené hraničné hodnoty pre danú hodnotu mediánu. Výsledkom je rovnica

$$V_{new} = 2.02 * x - 90.17 \quad (3)$$

kde x je medián zložky VALUE prehľadávaného obrázku a V_{new} je identifikovaná spodná hranica prahovania vo formáte HSV.

Testovaním sa však zistilo, že pri vysokých mediánoch hodnôt VALUE častokrát vychádzajú po dosadení do rovnice nekvalitné výsledky, čo je spôsobené odfiltrovaním veľkej časti farebného spektra a následným odstránením prechodu z obrazu. Testovaním sa zistila ideálna maximálna hodnota, ktorú nesmie spodná hranice zložky VALUE prekročiť. Celý kód definovania prahovania HSV je možné vidieť v nasledujúcom odstavci:

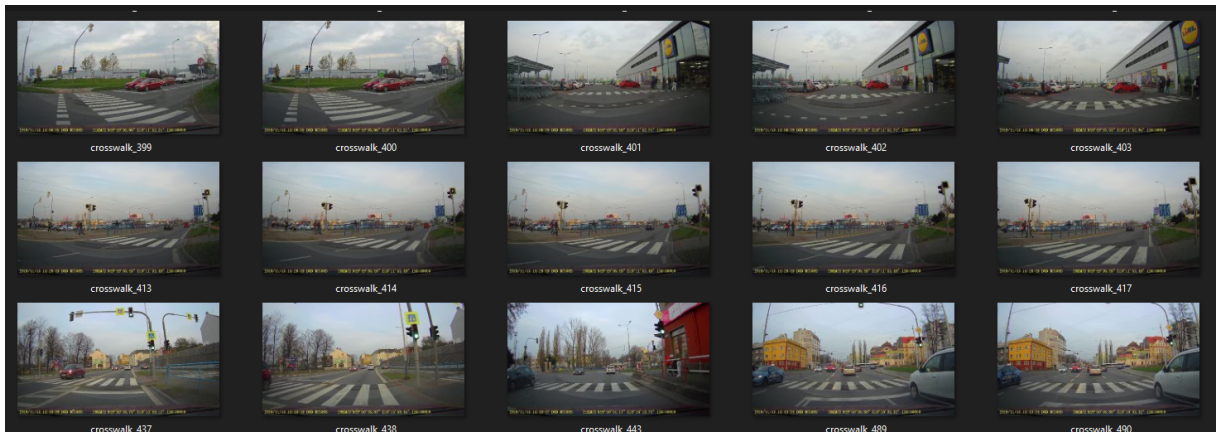
```
hsvImage = cv2.cvtColor(inputImage, cv2.COLOR_BGR2HSV)
```

```
lower = np.array([20, 0, min(210, int(2.01 * cv2.meanStdDev(hsvImage)[0][2][0] - 90.17))])
```

```
upper = np.array([180, 100, 247])
```

```
mask = cv2.inRange(hsv, lower, upper)
```

- mediánové rozostrenie kvôli skrytiu nedokonalostí prechodu `medianBlur(inputImage, 5)`
- Prahovanie HSV popísané vyššie
- Parameter obvod *area* pre pruh prechodu ($300 < area < 5500$)
- Parameter uhol ϕ priamok výstupu Houghovej transformácie (rozptyl max. 10°)
- Nastavenie Houghovej transformácie ($\rho=1$, $\theta=PI/180$, $\text{threshold}=70$, $\text{lines}=None$, $\text{minLineLength}=150$, $\text{maxLineGap}=50$)

Obr. 26: Ukážka výstupu algoritmu pre vytvorenie datasetu

Na obrázku 26 je možné vidieť časť výstupných obrázkov, ktoré boli extrahované pomocou vytvoreného algoritmu. Vo výstupe sa nachádzajú aj falošné pozitívne výsledky, ktoré boli často-krát znásobené napr. dlhším pohybom za vozidlom, ktoré skreslenie zapríčiňovalo alebo občasné odrazy slnka od čelného skla vozidla. Detailnejší popis extrakcie dát spolu s časom potrebným na vyhodnotenie a počtami výsledkov je možné nájsť v tabuľke 1. Využitie tohoto algoritmu sa kvôli veľkému množstvu falošných pozitívnych výsledkov javí pre reálne použitie ako nevhodné, pre extrakciu a vyfiltrovanie časti dát však úplne postačujúce. K využitiu tohoto algoritmu sa dostaneme pri testovaní, kde môže byť ďalším pomocným faktorom pri určení pravdivosti výsledku.

Tabuľka 1: Porovnanie extrakcie dát z datasetov

Názov	Počet obrázkov	Čas extrakcie	Výsledných obrázkov celkovo (P/N)
Vlastný	12,441	11,514s	601 (342/259)
IARA	115,525	569s	183 (145/38)
Celkovo	127,966	12,083s	784 (497/297)

Anotácia dát

Kvôli použitiu vyfiltrovaných obrázkov pre tréovanie siete R-CNN popísanej v sekcii 4.4 je potrebné, aby bolo vo vstupných dátach vyznačené, kde sa nachádza pozícia prechodov pre chodcov. Pre túto úlohu bol použitý nástroj Imglab 4.2 ktorý je dostupný ako webový nástroj a slúži práve pre anotáciu dát. Výstupný formát síce nepodporuje používanú technológiu Tensorflow avšak výstup XML pre Dlib je pomernej jednoducho prevediteľný pre prácu s Tensorflow.

Obr. 27: Ukážka anotovaných dát v službe Imglab

Na obrázku 27 je možné vidieť priebeh a označenie anotovaných dát. Výstupný formát súboru XML obsahuje jednotlivé názvy obrázkov s definovanými ohraničujúcimi boxami, ktorých ľavá dolná pozícia a šírka spolu s výškou sú definované v XML súbore.

Vo vytvorenom datasete bolo anotovaných 531 prechodov v 497 vstupných obrázkoch ktoré boli použité pre tréovanie neurónovej siete.

4.4 Použitie neurónových sietí

Výstup algoritmu pre vytvorenie datasetu s definovanou oblasťou záujmu otvoril možnosť pre implementáciu neurónovej siete, ktorá objekt vo vstupnom obrázku indentifikuje a určí jeho polohu. V tomto prípade je teda overená účinnosť tréovania v prípade, kedy na vstup tréovania

použijeme vydefinovanú oblasť záujmu a tá je pripravená z časti 4.3. Porovnanie a evaluácia je následne vykonávaná s rovnako definovanou oblasťou záujmu.

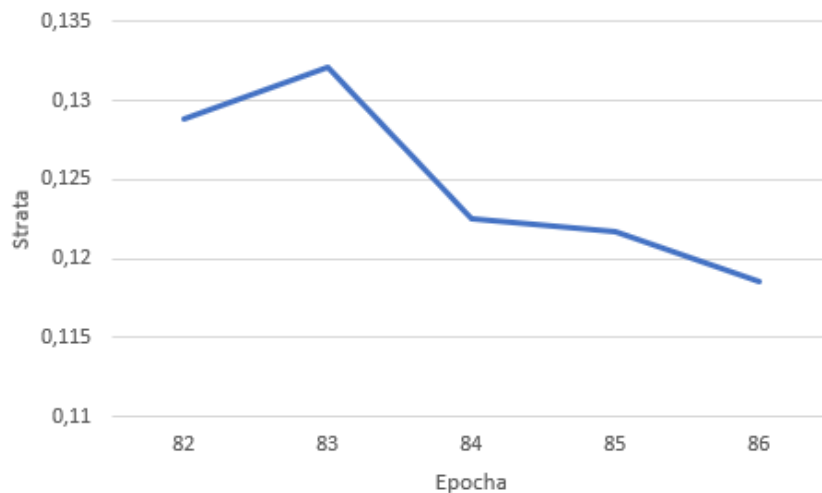
Trénovanie neurónovej siete bolo vykonané v už spomínanej cloudovej službe Colab 4.2 z dôvodu nedostatku výpočtového výkonu používaného počítača. Služba Colab disponuje predinštalovanými balíčkami pre vývoj neurónových sietí, pre zvolený typ tréningu je však potrebná inštalácia knižnice Mask-RCNN [2] a zmena verzií používaných balíčkov. Na vytvorenie štruktúry neurónovej siete bola použitá knižnica Keras, ktorá výrazne zjednodušuje vývoj neurónových sietí.

Balíček Mask-RCNN umožňuje segmentáciu obrazu a nájdenie ohraničenia požadovaného objektu, ako aj nájdenie masky, ohraničujúcej objekt. Nakoľko sú prechody pre chodcov jednoduché útvary, ktoré stačí definovať obdĺžnikovým tvarom, pre potreby nájdenia prechodu pre chodcov na vozovke si vystačíme s ohraničujúcim obdĺžnikom. Nakoľko balíček Mask-RCNN vykonáva automatickú úpravu veľkosti na 1024 * 1024px, na vstup tréningu datasetu môžeme zadať obrázky rôznych veľkostí. Pre tréning datasetu použijeme 400 obrázkov, z pripravených anotovaných dát, zvyšných 99 nám bude slúžiť na základné testovanie.

Načítanie informácií o pozícií ohraničujúcich obdĺžnikov nájdeme prechádzaním XML súboru nasledujúcim kódom

```
images = root.find('images')
elem = images.find("./*[@file='" + name + "']")
boxes = list()
for box in elem.findall('./box'):
    xmin = int(box.get('left'))
    ymin = int(box.get('top'))
    xmax = int(box.get('left')) + int(box.get('width'))
    ymax = int(box.get('top')) + int(box.get('height'))
    coors = [xmin, ymin, xmax, ymax]
    boxes.append(coors)
```

Na tréning neurónovej siete je použitý predtrénovaný model COCO. Pre natréningovanie modelu bolo potrebných 86 epóch. Po ukončení tréningu bola strata na hodnote 0.1185. Priemerný čas na ukočenie 1 epochy bol 386s čo malo vo výsledku vplyv na celkový čas tréningu ktorý dosiahol takmer hranicu 10 hodín. Na obrázku 28 je možné vidieť posledných 5 epóch vzhľadom k strate v každej epoche.

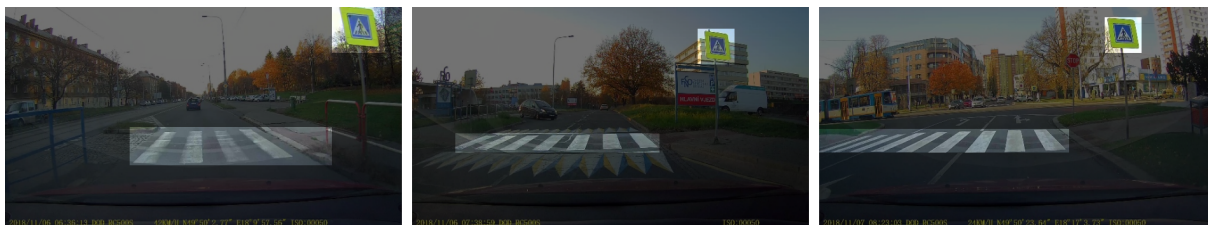

Obr. 28: Graf posledných piatich epôch tréovania datasetu

Po ukončení tréovania bol najlepší model zo služby Google Colab stiahnutý a evaluáciu výsledkov bolo možné vykonávať na osobnom počítači. Implementácia overenia správnosti výsledkov pozostáva z načítania testovacích dát spolu s reálnou pozíciou hľadaného objektu podobne, ako tomu bolo pri tréovaní neurónovej siete. Model vracia predikovanú triedu objektu, ktorá je v prípade nájdenia prechodu pre chodcov vždy rovnaká. Ďalej však načrtneme aj dodatočné využitie Mask-RCNN a jeho možnosť multi-triedovej indentifikácie objektov ako aj použitie skriptu pre prvé vyfiltrovanie dát pred ich anotáciou pomocou openCV.

Implementáciou detektoru, ktorý v obraze dokáže identifikovať prechod pre chodcov za použitia natréovaného modelu je dosiahnutá pomerne vysoká mieru úspešnosti. Pre zlepšenie výsledkov v testovaní však môžeme využiť existujúce riešenie za pomoci knižnice openCV a výsledok podmieniť viacerými zdrojmi.

V oblasti spracovania prechodu pre chodcov v rámci jednej krajiny sa javí ako dodatočné určenie prítomnosti prechodu pomocou zvislej dopravnej značky. V prevládajúcej väčšine prípadov je v Slovenskej a Českej Republike pozdĺžne značenie prechodu pre chodcov doplnené aj zvislou dopravnou značkou viditeľnou v obrázkoch 29, ktorá je pre vytvorený detektor horšie zameniteľná s inými objektami. Mask-RCNN dokáže detekovať viaceré triedy objektov a preto sa spolu s implementáciou v tejto diplomovej práci javí ako vhodný výber pre definované potreby.

Obr. 29: Vertikálne dopravné značky pri prechodoch pre chodcov

5 Testovanie

Pre testovanie výsledkov z vytvorených dát boli použité navrhnuté prístupy a niektoré ich kombinácie. Kvôli odlišnosti testovacích dát bol mierne upravený algoritmus ktorý bol využitý pre filtráciu dát určených na vstup neurónovej siete. Dôvodom úpravy je výskyt nových testovacích dát, ktoré pozostávajú zo 100 ručne extrahovaných obrázkov prechodov pre chodcov zoj služby Google Street View. Dáta použité na trénovanie neurónovej siete boli zbierané v úzkych častiach mestských alebo prímestských oblastí. To je zrejme dôvodom, prečo navrhnutý algoritmus nevyhodnocuje výsledky z nových testovacích dát spoľahlivo. Tieto testovacia dáta boli extrahované z rôznych miest v Slovenskej a Českej republike a tak poskytuje dostatočnú variabilitu testovaných dát.

5.1 Použitie modelu natrénovaného neurónovou sieťou

V tejto podkapitole je zdokumentované, ako si implementované riešenia poradia s testovacími dátami. S použitím algoritmu bez trénovanie bude zistené, ako presne dokáže algoritmus zachytiť pozíciu prechodu, pre ďalšie testovanie však bude slúžiť iba ako potvrdzujúci alebo vyvracajúci údaj o zistení výsledku pomocou neurónovej siete.

Z vytvoreného datasetu popísaného v 4.3 bolo pre trénovanie horizontálnych značení prechodov vyčlenených 400 obrázkov. Zvyšných 99 obrázkov bolo použitých pre účely testovania a kvality natrénovania siete. Testovanie bolo rozdelené do rôznych kategórií, z ktorých výsledky sú exportované v príslušných tabuľkách a časť výsledkov testovania je pre lepšiu ilustráciu zobrazená v texte práce. Ako prvé bolo vykonané testovanie na určenie prechodu pre chodcov spolu s jeho pozíciou a presnosťou určenia. V tabuľke je zobrazených päť najhoršie vyhodnotených, päť najlepšie vyhodnotených a celkový priemer vyhodnotených testovaných dát 2. Všetky percentuálne výsledky sú zaokrúhlené na tri desatinné miesta. Presnosť v nasledujúcich tabuľkách vyjadruje percentuálnu zhodu ohraničujúceho obdĺžniku v anotovaných dátach s reálnym výsledkom vyhodnoteným neurónovou sieťou. Stav je určený skratkami *TP*, *TF*, *FP*, *FN* ktoré budú v testovaní použité pre určenie správnosti odhadu. Skratky vychádzajú z anglický názvov *True/False Negative/Positive* a kombináciou začiatočných písmen určujú pravdivosť určenia. Viac informácií o použití a význame týchto skratiek je možné nájsť na tomto odkaze ⁷.

Z tabuliek je možné vidieť, že natrénovaný model má pomerne dobrú úspešnosť v odhalení pozície prechodu. Prechod nenašiel iba v súbore *crosswalk_117.jpg*, v ktorom bol navyše v atypickej pozícii vzhľadom k vozidlu. V situáciách pri odbočovaní na vedľajšiu cestu je navyše častokrát oveľa menšia šanca zranenia chodca nakoľko vodič býva pri odbočovaní sústredenejší. Zhoda s anotovanými dátami bola vypočítaná ako percentuálny podiel prieniku jednotlivých obrysových obdĺžnikov. Vypočet je možné vidieť v nasledujúcom bloku.

⁷<https://developers.google.com/machine-learning/crash-course/classification/true-false-positive-negative>

Tabuľka 2: Päť najlepších výsledkov testovania vlastných datasetov

Dadataset	Súbor	Stav	Presnosť (%)
dataset_full_n	crosswalk_141.jpg	TP	92.854
dataset_full_f	crosswalk_370.jpg	TP	91.916
dataset_full_f	crosswalk_371.jpg	TP	91.525
dataset_full_n	crosswalk_149.jpg	TP	91.222
dataset_full_n	crosswalk_151.jpg	TP	90.642

Tabuľka 3: Päť najhorších výsledkov testovania vlastných datasetov

Dadataset	Súbor	Stav	Presnosť (%)
dataset_full_n	crosswalk_126.jpg	TP	47.789
dataset_full_f	crosswalk_363.jpg	TP	46.369
dataset_full_f	crosswalk_364.jpg	TP	46.291
dataset_full_n	crosswalk_127.jpg	TP	18.950
dataset_full_n	crosswalk_117.jpg	FN	0

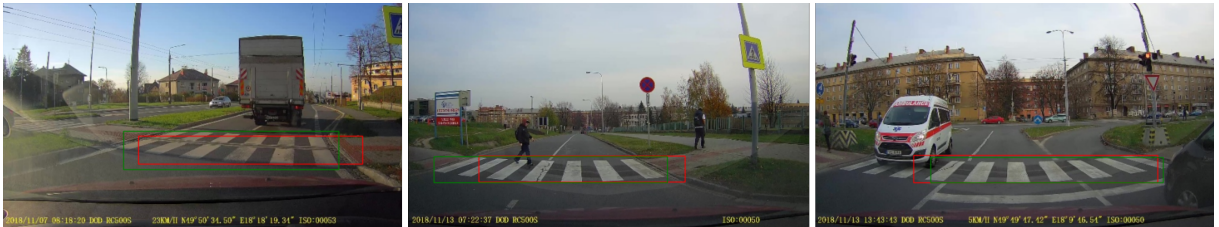
$$overlap = \frac{r3_area}{(r1_area) + (r2_area) - (r3_area)} \quad (4)$$

kde $r1_area$ a $r2_area$ sú obsahy obdĺžnikov, ktorých percentuálnu zhodu chceme určiť a

$$r3 = r1 \cap r2 \quad (5)$$

$r3_area$ značí obsah prieniku oboch obdĺžnikov.

Na obrázku 30 je možné vidieť porovnanie výsledkov dosiahnutých natrénovaným modelom označených červenou čiarou, k porovnaniu výsledkov anotovaných dát označených zelenou čiarou.

Obr. 30: Výsledky testovanie z datasetu dataset_f

Na obrázku 31 je ďalej možné vidieť obrázkov, v ktorom sa prechod nepodarilo nájsť a ďalšie porovnanie výsledkov z datasetu dataset_n.

Obr. 31: Výsledky testovanie z datasetu dataset_n

Tabuľka 4: Celkový priemer výsledkov testovacích dát

Názov	Prechod nájdený v)	Priemerná zhoda s anot. dátami - Presnosť (%)
Celkovo	97/98 obrázkov (99.329)	71.832

Použitie datasetov extrahovaných zo služieb tretích strán

Datasey extrahované z dostupných dát svoju úlohu v rámci testovania neurónovej siete splnili, avšak výsledky boli pomerne dobré najmä kvôli nízkej diverzite prostredí a typov prechodov. Práve z tohoto dôvodu boli z voľne dostupných zdrojov (Google Street View a mapy.cz Panoráma) ručne vyextrahované obrázky prechodov. Obrázky boli extrahované z väčších miest naprieč celým Slovenskom a Českou Republikou. Zozbierané dáta z rôznych miest poskytujú väčšiu variabilitu a vhodnejší spôsob otestovania spoľahlivosti neurónovej siete. Navyše sa v dátach nachádzajú aj vertikálne dopravné značenia prechodov, čo otvára nové možnosti overenia. Zo spomínaných zdrojov bolo zozbieraných 100 obrázkov prechodov pre chodcov. Tieto dáta však neboli anotované, preto v súvislosti s ich použitím bude rozlišované, či algoritmus prechod v obraze dokázal detekovať alebo nie. Výsledky o presnosti detekcie prechodu budú zozbierané ručne. Na brázku 32 je možné vidieť niekoľko prechodov extrahovaných v rámci tohoto experimentu. Na obrázku je zrejma rozličnosť prostredí pre komplexnejšie testovanie.

Obr. 32: Nový testovací dataset vytvorený pomocou služieb tretích strán

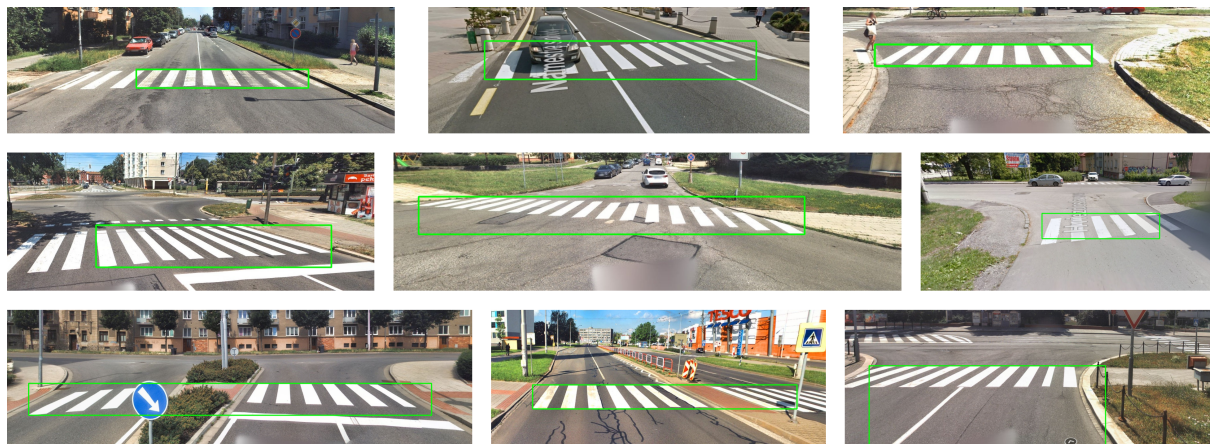
Testovanie na novom datasete spočíva z oddeleného behu algoritmov, pomocou ktorých je vyhodnocované, či sa prechod v obraze nachádza a v prípade neurónovej siete bude zistená aj pozícia prechodu pre chodcov. Ako prvý bude otestovaný algoritmus bez tréningu. Výsledkom tohoto testu je číslo na stupnici od 1-4 ktoré značí, s akou pravdepodobnosťou sa v obraze prechod nachádza. Algoritmus sa rozhoduje na základe viacerých faktorov akým je napr. počet vyfiltrovaných čiar prechodu. V prípade potvrdenia funkčnosti algoritmu môže slúžiť ako rozhodovacia váha v prípade zlého vyhodnotenia neurónovou sieťou.

Výsledky testovania sú zobrazené v nasledujúcej tabuľke 5. Posudzovanie jednotlivých výsledkov prebehlo manuálne. Nakoľko dáta neboli anotované, automatický skript vyexportoval všetky testovacie obrázky s označenými prechodmi a istotou, s akou si algoritmus myslí, že sa v obraze prechod nachádza. Za pozitívne sa považujú výsledky, kedy skript označil prechod na mieste, na ktorom sa skutočne nachádza, alebo neoznačil žiadny prechod na obrázku, na ktorom sa žiaden nenachádza.

Tabuľka 5: Testovanie pomocou algoritmu bez tréningu na datasete zo služieb tretích strán

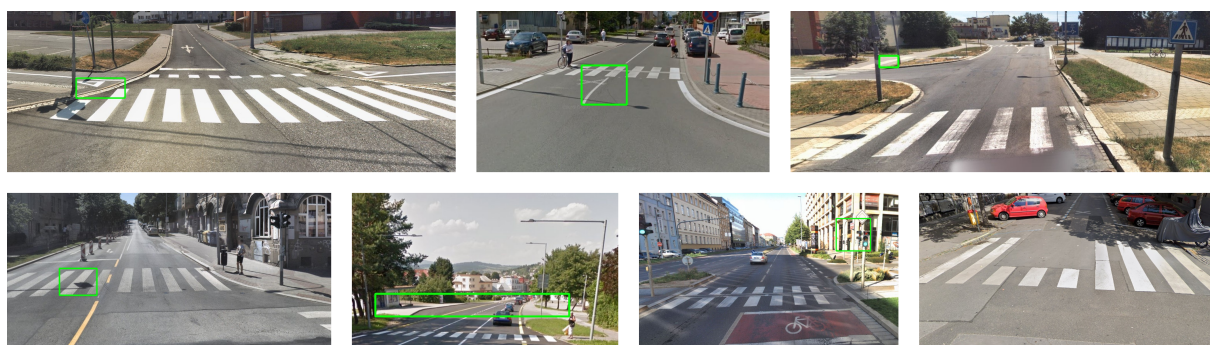
Rozhodnutie (0-3)	Počet výsledkov	Z toho pozitívnych)	Z toho negatívnych
0	19	3	16
1	23	14	9
2	12	8	4
3	48	47	1
Celkovo	102	72	30

Algoritmus prekvapivo spoľahlivo odhaľuje prechody s nízkou mierou amortizácie, ktoré sú kvalitne nakreslené a pri ktorých fotografie majú dobrú kvalitu a vhodné počasie. Pri hodnote rozhodnutia s číslom 3, kedy si je algoritmus takmer úplne istý, že sa na danom mieste prechod nachádza je falošný negatívny iba 1 výsledok. Pri ostatných výsledkoch dokonca pomerne presne označil pozíciu prechodu (viď obrázok 33)

Obr. 33: Správne vyhodnotené výsledky použitím neurónovej siete

Zobrazenie niektorých nesprávne vyhodnotených výsledkov testu je dostupné na obrázku 34

Obr. 34: Nesprávne vyhodnotené výsledky použitím neurónovej siete

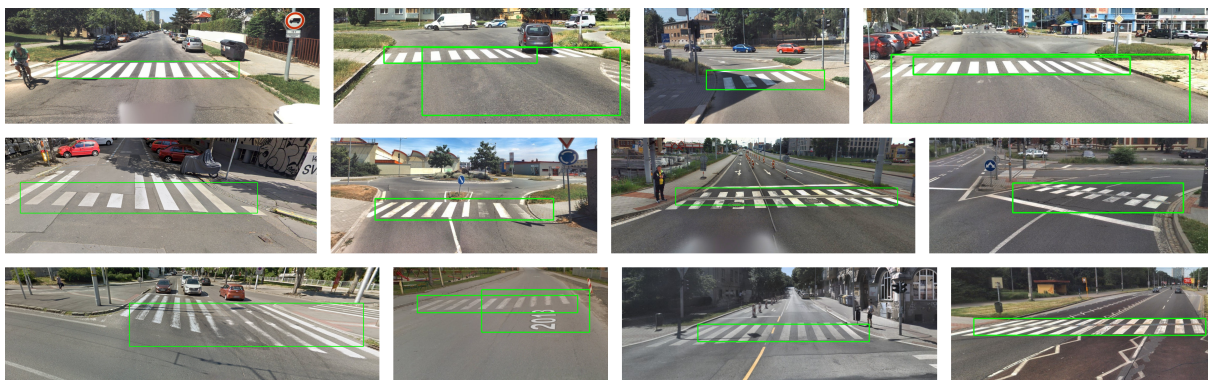
Ďalším krokom k overeniu vhodnosti použitia algoritmov je otestovanie tohoto datasetu na našom natrénovanom modeli neurónovej siete Mask-RCNN. Nakoľko dáta neboli anotované, výsledky budú zhodnotené podobne ako pri využití algoritmu bez tréningu. Miera zhody medzi týmito prístupmi bude zhodnotená v ďalších testoch.

Použitie natrénovaného modelu malo veľký vplyv na kvalitu výsledkov. Natrénovaný model pomerne dobre odhalil aj slabšie viditeľné alebo neúplné prechody (viď obrázok 35), nakoľko v tréningových dátach boli prechody rôznej miery amortizácie. Slabší kontrast medzi čiarami a vozovkou mal však za následok aj niekoľko falošných pozitívnych výsledkov.

Obr. 35: Zle viditeľné alebo neúplné prechody a ich vyhodnotenie natrénovaným modelom

Na obrázku 36 je možné vidieť správne vyhodnotené výsledky spolu s tromi falošnými pozitívnymi výsledkami, ktoré sú ale stále súčasťou pozície prechodu.

Obr. 36: Správne alebo čiastočne správne vyhodnotené výsledky natrénovaným modelom

Niekoľko falošných negatívnych výsledkov je dostupných na obrázku 37 a komplexný prehľad o vykonanom testovaní je možné vidieť v nasledujúcom zozname. Test pozostával zo 102 súborov, z ktorých po vyhodnotení natrénovaným modelom vyšli nasledovné štatistiky:

- 10 obrázkov boli nesprávne výsledky ktoré budú rozlíšené v testovaní oboch prístupov v ďalšej podsekcii
- 19 obrázkov bolo vyhodnotených správne, avšak model v obraze našiel aj ďalší, neexistujúci prechod (ten častokrát zasahoval do pôvodného prechodu)
- 73 obrázkov bolo vyhodnotených správne aj s umiestnením prechodu v obraze

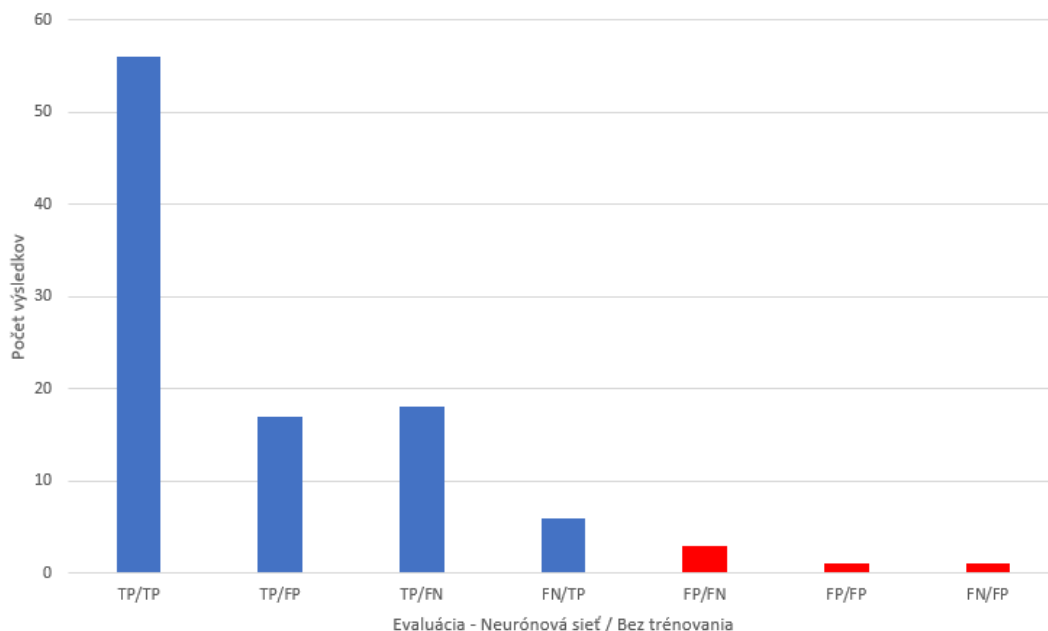

Obr. 37: FN výsledky pomocou natrénovaného modelu

Ďalším testovaním máme možnosť potvrdzovať správnosť jednotlivých výsledkov posúdením oboch metód na jednom obraze súčasne.

5.2 Použitie spojenia neurónovej siete a prístupu bez trénovania

V tejto sekcii bude porovnané spojenie oboch navrhnutých prístupov a ich výsledky vzhľadom na presnosť určenia prechodu pre chodcov. V testovacích dátach bude zahrnutý dataset vytvorený zo služieb tretích strán. Na obrázku 38 je možné vidieť rozloženie správnosti určenia prechodov v obrazoch s oboma prístupmi.

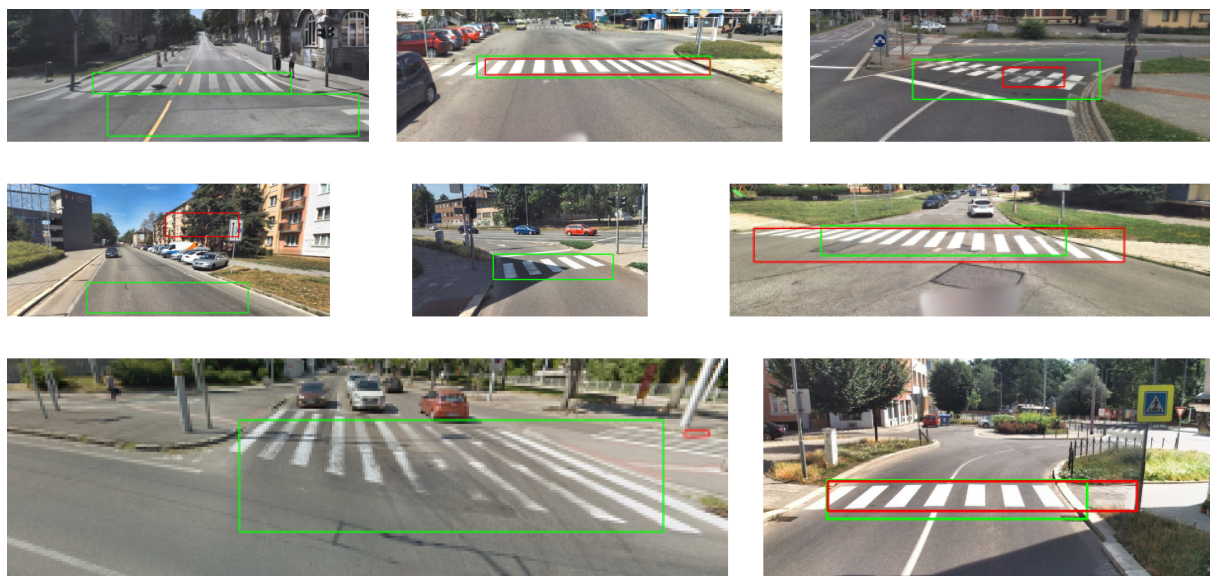
Obr. 38: Rozloženie správnosti testovacích dát pomocou oboch prístupov

Nakoľko bolo zistené, že prístup s tréновaním v príslušnom datasete určil približne 90% dát správne a prístup bez trénovania mal razantne horšie výsledky, určenie konečného výsledku bude vykonané nasledovne:

- TP výsledky prístupu s tréновaním budú predpokladané ako správne určené, prístup bez trénovania môže potvrdiť daný výsledok. V prípade vyvrátenia výsledku prístupom bez trénovania sa v obraze naďalej bude predpokladať prítomnosť prechodu kvôli menšej presnosti tohoto prístupu
- TF výsledky prístupu s tréновaním môžu byť vyvrátené v prípade TP prístupu bez trénovania
- Ostatné falošné výsledky v oboch prístupoch sa budú považovať za neprítomnosť prechodu

Z tohoto určenia vyplýva, že algoritmus predpokladá prítomnosť prechodu v ďalších šiestich prípadoch. To znamená, že presnosť určenia sa v porovnaní s použitím prístupu s tréновaním zvýšila o 6,12%. Presnosť určenia prechodu pre chodcov je však stále zafaržená viacerými chybnými FP určeními prístupu s tréновaním. Zlúčenie oboch prístupov preto dokáže s väčšou

istotou povedať, či sa v obraze prechod nachádza alebo nie, nedokáže však spoľahlivo určiť presnú pozíciu prechodu. Na obrázku 39 je možné vidieť niektoré z výsledkov tohoto testovania.

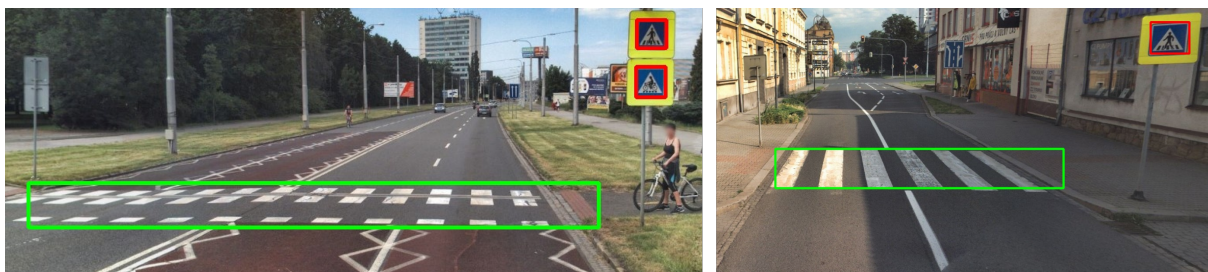

Obr. 39: Zobrazenie niektorých výsledkov testovania oboch prístupov

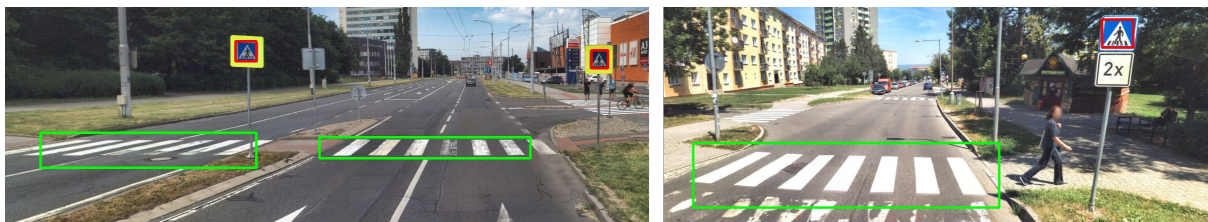
6 Možnosti zlepšenia

Natrénovaný model dátami z vytvorených datasetov sa pri testovaní javí ako dostatočný pre identifikáciu prechodov v testovacích dátach extrahovaných zo služieb tretích strán. Model však nebol testovaný v reálnej záťaži a s dátami, ktoré sa môžu nápadne podobáť prechodu pre chodcov. Pri využití prístupu bez trénovania je taktiež dôležité vymedzenie správneho regiónu záujmu, čo by pri statickom umiestnení kamery v automobile malo byť jednoducho realizovateľné. Stále je však obrovský priestor na zlepšenie najmä použitím prístupu bez trénovania, aj keď v tejto diplomovej práci bol použitý z väčšej časti iba na extrakciu dát pre tvorbu datasetu. Nakoľko prístup s trénovaním má v tejto diplomovej práci väčšinové zastúpenie, bol v rámci trénovania modelu vykonaný pokus o doplnenie trénovaných dát o vertikálne značenie prechodov, ktoré sa v niektorých z obrázkov periodicky opakuje. V Slovenskej a Českej republike má táto značka takmer identický vzhľad, preto sa javí ako vhodná možnosť na utvrdenie algoritmu pri určovaní, či sa v obraze prechod pre chodcov naozaj nachádza. Z tohoto dôvodu bola vykonaná anotácia dát vertikálnych značiek prechodov pre chodcov a bol natrénovaný nový model s malým trénovacím datasetom. Nakoľko použitá neurónová sieť je určená práve na multi-triedové učovanie objektov v obraze, pôvodný trénovací algoritmus je potrebné doplniť o novú trénovaciu triedu s príslušnými anotovanými dátami.

Testovanie tohoto prístupu však ostáva otvorené, nakoľko tento prístup nemá dostatočne veľký dataset. Pre overenie funkčnosti a použiteľnosti dodatočného overenia prítomnosti vertikálnej dopravnej značky prechodu bol natrénovaný model použitý aspoň na malé množstvo testovacích dát. Výsledky tohto návrhu na zlepšenie je možné vidieť na obrázkoch 40 a 41.

Obr. 40: Zobrazenie dát vyhodnotených modelom natrénovaným pomocou vertikálnych dopravných značiek prechodov

Obr. 41: Zobrazené dát vyhodnotených modelom natrénovaným pomocou vertikálnych dopravných značiek prechodov 2

Ako ďalší postup by sa predpokladal návrh algoritmu, ktorý by spolu s prístupom bez tréningu a s použitím nového natrénovaného modelu najskôr určil, či sa v obraze prechod náchadza. Pokiaľ by boli potvrdené aspoň dve z troch kritérií, je pomerne veľká pravdepodobnosť že prechod v obraze môžeme predpokladať. Kritéria by z rozboru tejto diplomovoej práce mohli byť určené na základe výsledku bez tréningu, nájdenia pozície horizontálneho značenia a nájdenia vertikálneho značenia prechodu pre chodcov.

Ďalej sa naskytuje dodatočné overenie výsledkov z výstupu neurónovej siete prístupom bez tréningu s prísnejším nastavením parametrov. V predpokladanej pozícii prechodu pre chodcov a s dostatočne dobrým vymedzením regiónu záujmu by mohli byť v prístupu bez tréningu nastavené prísnejšie pravidlá pre nájdenie prechodu, čo by mohlo mať za následok odfiltrovanie FP výsledkov na úkor zvýšenia aj falošných negatívnych výsledkov, ktoré by však mala spoľahlivo pokryť natrénovaná neurónová sieť.

Pri vytváraní komplexného obrazu o udalostiach v blízkosti vozidla by mohlo hrať zaujímavú úlohu aj rozpoznávanie iných objektov ako priamo značenie prechodov. Úplne autonómne vozidlá by pri spracovaní celkového obrazu o vozovke mohli brať v úvahu napr. chodcov stojacich alebo pohybujúcich sa blízko pri vozovke. Predikcia správania sa chodcov môže viesť k ďalším výstražným signálom, ktoré v kombinácii s detekciou prechodu pre chodcov môžu mať razantný vplyv na potencionálne nebezpečenstvo.

7 Záver

Témou tejto diplomovej práce bola analýza prechodov pre chodcov pomocou obrazov. V úvode bol čitateľ oboznámený o problematike prechodov pre chodcov a ich rôznych typoch. Najvýznamnejšie využitie analýzy prechodov bolo vyhodnotené v sektore autonómnych vozidiel a v oblasti zrakového postihnutia chodcov. V oboch prípadoch môže mať návrh detektoru a jeho spoľahlivosť značný vplyv na bezpečnosť cestnej premávky a chodcov. Analýza dostupných riešení ukázala vhodných kandidátov pre spracovanie obrazu a rôzne prístupy k jeho analýze. Pre použitie v tejto diplomovej práci bol vybraný ako prístup bez tréningu, tak použitie nerónových sietí. Prístup bez tréningu bol navrhnutý a implementovaný pomocou knižnice openCV. Pre návrh detektoru za pomoci neurónovej siete bolo potrebné zvoliť typ neurónovej siete a získať potrebné dáta pre jej natréningovanie. Tie boli získané pomocou navrhnutého detektoru s použitím openCV. Následne boli získané dáta ručne vyfiltrované a anotované pomocou webovej služby Imglab. Kvôli nedostatku potrebného výpočtového výkonu autorovho počítača bol model natréningovaný pomocou služby Google Colab. Neurónová sieť M-RCNN pre natréningovanie modelu bola vybraná kvôli schopnosti určenia polohy objektu a možnosti určenia viacerých tried objektov. Po natréningovaní modelu bolo vykonané testovanie na testovacích dátach. Nakoľko boli testovacie dáta extrahované z datasetu vytvoreného v podobných podmienkach, kvôli presnejšiemu otestovaniu bol zo služieb tretích strán ako sú Google Street View a Mapy.cz Panoráma vytvorený nový testovací dataset s dátami z rôznych oblastí Slovenskej a Českej republiky a v rôznych podmienkach podnebia. Rôzne druhy testov boli vykonané v oboch datasetoch a výsledky boli zdokumentované v texte diplomovej práce.

Dodatočne bol z existujúcich dát extrahovaný nový dataset označujúci vertikálne značenie prechodov pre chodcov a pomocou použitej neurónovej siete bol natréningovaný nový multi-triedový model. Toto doporučenie nebolo ďalej testované, je však použiteľné a funkčné vzhľadom k niekoľkým výsledkom zdokumenovaným v návrhoch na zlepšenie 6. Ďalej téma spracovania prechodov pre chodcov môže pre lepšiu identifikáciu rizika sledovať aj iné objekty na vozovke alebo v jej blízkosti. S ostatnými asistenčnými systémami vo vozidle môže tvoriť prevenciu pred kolíziami na cestách a poskytovať dodatočné informácie vodičovi vozidla.

Literatúra

- [1] Martín Abadi, Paul Barham, Jianmin Chen, Zhifeng Chen, Andy Davis, Jeffrey Dean, Matthieu Devin, Sanjay Ghemawat, Geoffrey Irving, Michael Isard, et al. Tensorflow: A system for large-scale machine learning. In *12th {USENIX} Symposium on Operating Systems Design and Implementation ({OSDI} 16)*, pages 265–283, 2016.
- [2] Waleed Abdulla. Mask r-cnn for object detection and instance segmentation on keras and tensorflow. https://github.com/matterport/Mask_RCNN, 2017.
- [3] Dana H Ballard. Generalizing the hough transform to detect arbitrary shapes. In *Readings in computer vision*, pages 714–725. Elsevier, 1987.
- [4] Jason David Banich. Zebra crosswalk detection assisted by neural networks. 2016.
- [5] Michele Bertonecello and Dominik Wee. Ten ways autonomous driving could redefine the automotive world. *McKinsey & Company*, 6, 2015.
- [6] Gary Bradski and Adrian Kaehler. Opencv. *Dr. Dobb's journal of software tools*, 3, 2000.
- [7] Gary Bradski and Adrian Kaehler. *Learning OpenCV: Computer vision with the OpenCV library*. Ö'Reilly Media, Inc.", 2008.
- [8] Tiago Carneiro, Raul Victor Medeiros Da Nóbrega, Thiago Nepomuceno, Gui-Bin Bian, Victor Hugo C De Albuquerque, and Pedro Pedrosa Reboucas Filho. Performance analysis of google colab as a tool for accelerating deep learning applications. *IEEE Access*, 6:61677–61685, 2018.
- [9] Ruiqi Cheng, Kaiwei Wang, Kailun Yang, Ningbo Long, Weijian Hu, Hao Chen, Jian Bai, and Dong Liu. Crosswalk navigation for people with visual impairments on a wearable device. *Journal of Electronic Imaging*, 26(5):053025, 2017.
- [10] SAE On-Road Automated Vehicle Standards Committee et al. Taxonomy and definitions for terms related to on-road motor vehicle automated driving systems. *SAE Standard J*, 3016:1–16, 2014.
- [11] James Coughlan and Huiying Shen. A fast algorithm for finding crosswalks using figure-ground segmentation. In *2nd Workshop on Applications of Computer Vision, in conjunction with ECCV*, volume 5, 2006.
- [12] Donald Davidson. Actions, reasons, and causes. *The journal of philosophy*, 60(23):685–700, 1963.
- [13] Brian Lystgaard Due. The future of smart glasses: An essay about challenges and possibilities with smart glasses. *Working papers on interaction and communication*, 1(2):1–21, 2014.

- [14] Philippe Foucher, Yazid Sebsadji, Jean-Philippe Tarel, Pierre Charbonnier, and Philippe Nicolle. Detection and recognition of urban road markings using images. In *2011 14th International IEEE Conference on Intelligent Transportation Systems (ITSC)*, pages 1747–1752. IEEE, 2011.
- [15] Andrea Frome, German Cheung, Ahmad Abdulkader, Marco Zennaro, Bo Wu, Alessandro Bissacco, Hartwig Adam, Hartmut Neven, and Luc Vincent. Large-scale privacy protection in google street view. In *2009 IEEE 12th international conference on computer vision*, pages 2373–2380. IEEE, 2009.
- [16] Antonio Gulli and Sujit Pal. *Deep learning with Keras*. Packt Publishing Ltd, 2017.
- [17] Anselm Haselhoff and Anton Kummert. On visual crosswalk detection for driver assistance systems. In *2010 IEEE Intelligent Vehicles Symposium*, pages 883–888. IEEE, 2010.
- [18] Danilo Cáceres Hernández, Alexander Filonenko, Dongwook Seo, and Kang-Hyun Jo. Crosswalk detection based on laser scanning from moving vehicle. In *2015 IEEE 13th International Conference on Industrial Informatics (INDIN)*, pages 1515–1519. IEEE, 2015.
- [19] Danilo Caceres Hernandez, Van-Dung Hoang, and Kang-Hyun Jo. Lane surface identification based on reflectance using laser range finder. In *2014 IEEE/SICE International Symposium on System Integration*, pages 621–625. IEEE, 2014.
- [20] Volodymyr Ivanchenko, James Coughlan, and Huiying Shen. Detecting and locating crosswalks using a camera phone. In *2008 IEEE Computer Society Conference on Computer Vision and Pattern Recognition Workshops*, pages 1–8. IEEE, 2008.
- [21] Christoph G Keller and Dariu M Gavrilă. Will the pedestrian cross? a study on pedestrian path prediction. *IEEE Transactions on Intelligent Transportation Systems*, 15(2):494–506, 2013.
- [22] Reinhard Klette and Auckland CITR. Vision-based driver assistance systems. *Available: researchgate. net/publication/272199860 Visionbased Driver Assistance Systems*, 2015.
- [23] Sebastian Koehler, Michael Goldhammer, Sebastian Bauer, Stephan Zecha, Konrad Doll, Ulrich Brunsmann, and Klaus Dietmayer. Stationary detection of the pedestrian’s intention at intersections. *IEEE Intelligent Transportation Systems Magazine*, 5(4):87–99, 2013.
- [24] Samuel Kurath, Raphael Das Gupta, Stefan Keller, et al. Osmdeepod-object detection on orthophotos with and for vgi. In *GI Forum*, volume 2, pages 173–188, 2017.
- [25] Robert Laganière. *OpenCV Computer Vision Application Programming Cookbook Second Edition*. Packt Publishing Ltd, 2014.

- [26] Ludwig Lausser, Friedhelm Schwenker, and Günther Palm. Detecting zebra crossings utilizing adaboost. In *ESANN*, pages 535–540, 2008.
- [27] IHS Markit. Autonomous vehicle sales forecast to reach 21 mil, globally in 2035, according to ihs automotive, 2016.
- [28] Andrew Ng, Jiquan Ngiam, Chuan Yu Foo, Yifan Mai, and Caroline Suen. Ufdl tutorial, 2013. URL http://ufdl.stanford.edu/wiki/index.php/UFLDL_Tutorial, 2015.
- [29] Anantha Pillai et al. Virtual reality based study to analyse pedestrian attitude towards autonomous vehicles. 2017.
- [30] Amir Rasouli and John K Tsotsos. Autonomous vehicles that interact with pedestrians: A survey of theory and practice. *IEEE Transactions on Intelligent Transportation Systems*, 2019.
- [31] Kresimir Romic, Irena Galic, Hrvoje Leventic, and Kresimir Nenadic. Real-time multiresolution crosswalk detection with walk light recognition for the blind. *Advances in Electrical and Computer Engineering*, 18(1):11–21, 2018.
- [32] Sarah Schmidt and Berthold Faerber. Pedestrians at the kerb—recognising the action intentions of humans. *Transportation research part F: traffic psychology and behaviour*, 12(4):300–310, 2009.
- [33] Friederike Schneemann and Patrick Heinemann. Context-based detection of pedestrian crossing intention for autonomous driving in urban environments. In *2016 IEEE/RSJ International Conference on Intelligent Robots and Systems (IROS)*, pages 2243–2248. IEEE, 2016.
- [34] Stephen Se. Zebra-crossing detection for the partially sighted. In *Proceedings IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition. CVPR 2000 (Cat. No. PR00662)*, volume 2, pages 211–217. IEEE, 2000.
- [35] Stephen Se and Michael Brady. Road feature detection and estimation. *Machine Vision and Applications*, 14(3):157–165, 2003.
- [36] Tadayoshi Shioyama, Haiyuan Wu, Yuna Nishibe, Naoki Nakamura, and Suguru Kitawaki. Image analysis of crosswalk. In *Proceedings 11th International Conference on Image Analysis and Processing*, pages 168–173. IEEE, 2001.
- [37] B Soheilian, N Paparoditis, D Boldo, and JP Rudant. 3d zebra-crossing reconstruction from stereo rig images of a ground-based mobile. 2006.
- [38] Vedat Tümen and Burhan Ergen. Intersections and crosswalk detection using deep learning and image processing techniques. *Physica A: Statistical Mechanics and its Applications*, 543:123510, 2020.

- [39] Paul Viola, Michael Jones, et al. Robust real-time object detection. *International journal of computer vision*, 4(34-47):4, 2001.
- [40] Greg Welch, Gary Bishop, et al. An introduction to the kalman filter. 1995.
- [41] Jonathan S Yedidia, William T Freeman, and Yair Weiss. Generalized belief propagation. In *Advances in neural information processing systems*, pages 689–695, 2001.